СВОБОДА
LIBERTY

Часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ „Руского Народного Союза“.

Рôкъ XIV. Скрентонъ, Па., Четверъ 14-го Червня, 1906. Число 24. — Vol. XIV. Scranton, Pa., Thursday, June 14, 1906. No. 24.

IX-та Головна Конвенція Руского Народ. Союза.

Отсимъ подаемо до вѣдомости всѣмъ вôддѣламъ Руского Народного Союза, що IX. Головна Конвенція Р. Н. Союза вôдбуде ся 25. юнія б. р. и въ наступаючихъ дняхъ въ SCRANTON, PA.

Вôдъ Выдѣлу Голов. Уряду Р. Н. Союза.

Jersey City, N. J. 17. Апрѣля, 1906.

Х. Кирчôвъ, предсѣдатель. С. Ядловскій, секретарь. А. Шаршонь, касіеръ.

Програма IX-ои Голов. Конвенции Р. Н. Союза.

IX. Голов. Конвенція зачне ся 25 юнія с. р. въ Scranton, Pa. въ церковнôй гали, церкви св. Й. Крестителя, улиця Бродвей, въ слѣдуючôмъ порядку:

О год. 8 рано Служба Божа и панахида въ мѣсцевôй церкви, на котру всѣ делеґаты обовязанѣ явити ся.

По богослуженю всѣ делеґаты зôйдуть ся до галѣ, почѣмъ будуть слѣдовати:

1) Отворене Конвенции Голов. предсѣдателемъ и покликане нимъ президии до провадженя Конвенции.

2) Покликане секретарôвъ, черезъ президію до писаня всѣхъ ухвалъ и нарадъ пôдчасъ Конвенции.

3) Выбôръ Комісии зъ 3 членôвъ до верифікации повновластей всѣхъ делегатôвъ.

4) Выбôръ Комісии зъ 5 членôвъ до ставленя кандидатôвъ на Голов. Уряды.

5) Выбôръ Контр. Комісии зъ 3 членôвъ до сконтрольованя касы и касовыхъ книгъ Голов. Уряду.

6) Выбôръ Комісии статутовои зъ 3 членôвъ.

7) Выбôръ Комісии репортерскои зъ 2 членôвъ до публикованя въ мѣсцевыхъ ґазетахъ ходу нарадъ.

По выборѣ Комісий наступить:

а) Справоздане голов. предсѣдателя;
б) „ „ „ секретара;
в) „ „ „ касіера;
г) „ „ „ контрольнои комісии.
д) Дискусія надъ справозданями.
ж) Справоздания Комісий: веріфікаційнои, кандидаційнои, шконтруючои, статутовои и репортерскои.
з) Выбôръ Голов. Уряду.
к) Ревізія статутôвъ.
л) Кôнцевѣ ухвалы.
м) Замкнене Конвенции.

Крôмъ сего подаемо всѣмъ пп. делеґатамъ до вѣдомости, що вже въ недѣлю вôдъ полудня на дипахъ въ Scranton, Pa. будуть чекати на Васъ люде зъ Scranton, Pa., щобъ Вамъ улекшити якъ и куда зъ дипа ити. Людей тыхъ пôзнаете по знакахъ (беджахъ), синьо-жовтыхъ на якихъ буде напись Committee.

Х. Кирчôвъ, предсѣдатель. С. Ядловскій, секретарь. А. Шаршонь, касіеръ.

Вп. Пп. секретарѣ Р. Н. Союза.

Въ виду надходячои IX-ои Голов. Конвенціи, сею дорогою пригадую вамъ, що кождый членъ є обовязаный заплатити 25 ц. на покрите коштôвъ Конвенціи. Хто не заплатить до трехъ мѣсяцѣвъ, буде выключеный зъ членôвъ Р. Н. Союза. (§ 17. ст. Р. Н. С. и ухвала зъ VIII голов. Конвенціи).

Зъ поважанемъ,
С. Ядловскій.

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАРЬ.

Червень

14	Ч.	Юстина
15	П.	Никифора
16	С.	Лукіяна
17	Н.	2. Пр. Евхар.
18	П.	Марціяна
19	В.	Іларіона
20	С.	Теодата м.

Вийшла нова книжочка выдавництва им. А. Бончевского „Читальня“ ч. 25 за Май 1906 року пôдъ заголовкомъ „Стріляй на смерть!“ Є се дуже цѣкава драма въ однôй дѣѣ, зъ робôтничого житя. Книжочка ся коштуе 15 центôвъ. Хто хоче вписатись до „Читальнѣ“ и дôставати одну цѣкаву книжочку що мѣсяця, платить $1.50 на рôкъ.

Адресъ:
CZYTALNIA,
Box 353, Scranton, Pa.

Новѣ украиньскѣ часописи. Н. Стаховскій дôставъ вôдъ уряду дозвôлъ на выдаване въ Києвѣ новои щоденнои украиньскои часописи пôдъ загол. „Боротьба“ а В. Козловскій на выдаване щоденнои украиньскои часописи пôдъ загол. „Украиньска ґазета“. Знова С. Богуславскій одержавъ дозвôлъ на выдаване сатирично—гумористичого тыжневника „Грім“. — Въ Петербурзѣ за приводомъ Н. Русова мае выдавати тамошна украиньска громада дневникъ въ російскôй мовѣ пôдъ загол. „Украинскій Вѣстникъ“, а то въ цѣли познакомлюваня російскои публики зъ потребами украиньского народу.

Попередного тыжня приѣхало до Канады около 600 Русинôвъ зъ Галичины, котрѣ й розъѣхались сейчасъ на роботы и на державнѣ землѣ.

Въ протягу минувшого мѣсяця (Мая), прибуло до Ню Йорку 130 тис. 39 еміґрантôвъ зъ Европы.

Комісарь еміґраційный въ Ню Йорку Sargent, заявивъ, що пôдвысшене поголовного податку вôдъ прибуваючихъ до Америки еміґрантôвъ зъ $2.00 на $5.00 е непотрѣбне, бо Сполученѣ Державы потребують ще черезъ якихъ 10 лѣтъ що року по 1 міліонови свѣжихъ еміґрантôвъ и тому треба не утруднювати а улекшувати еміґрантамъ приѣздъ до Сполученыхъ Державъ.

Въ Ню Йорку завязавъ ся особливый вôддѣлъ при еміґраційнôй комісии для кольонізации новыми еміґрантами полудневыхъ стейтôвъ Сполученыхъ Державъ. Вôддѣлъ сей складае ся зъ 42 членôвъ до котрого належать по 3 вôдпоручникôвъ зъ кождого полудневого стейту. Ґенеральный комісарь еміґраційный выбирае ся тими днями до Galveston, Tex., щобы прилагодити тамъ все, що потрѣбне до улекшеня приѣзду тамъ еміґрантамъ. Нѣмецка корабельна компанія „Norddeutscher Lloyd“ мае призначити кôлька своихъ кораблѣвъ, що стало мають курсувати мѣжъ Bremen а Galveston и другими портами надъ мексиканьскимъ заливомъ.

Въ Либавѣ, въ Росіи, утворено першу корабельну лінію терговельну и особову мѣжъ Росією а Америкою. Кораблѣ будуть курсувати мѣжъ Либавою (на пôвнôчнôмъ мори) а Ню-Йоркомъ. На разѣ призначено на сю лінію три паровцѣ: „Смоленскъ“, „Ст. Петербургъ“ и „Саратовъ“. Першѣ два кораблѣ брали участь въ російско-японьской вôйнѣ въ такъ званôй „охотничôй російскôй ескадрѣ“.

Минулого року згинуло въ углекопахъ стейту Пенсилвенiи 1,143 майнерôвъ а 2,365 зôстало покалѣченыхъ. Зъ того при твердôмъ углю згинуло 664, покалѣченыхъ 1,289, при мягкôмъ углю згинуло 479, покалѣченыхъ 1076.

Угля твердого выдобуто 1905 року въ Пенсилвенiи 68,900,423 тонôвъ, а мягкого угля 119.361.514 тонôвъ.

Недалеко рѣки Milk River коло Летбриджь въ Канадѣ вôдкрито грубѣ поклады желѣза и золота. Завязалась вже компанія, що закупила великѣ обшары землѣ въ цѣляхъ експльоатации.

Въ англійскôмъ портѣ Portsmouth вôдбувають ся теперь пробы зъ переховуванемъ камѣнного вугля на суши и въ морю. Занурено кôлька тонъ вугля въ мори и таку саму скôлькôсть полишено на суши — и держано ихъ такъ черезъ 6 мѣсяцѣвъ. По шѣстьохъ мѣсяцяхъ почали палити одно вугле и друге, и показало ся, що вартôсть паленя вугля захованого въ мори сильно збôльшила ся, а вугля переховуваного на суши зменшила ся.

Пенсилвенійска желѣзниця пôдписала сими днями контракты зъ фірмою G. A. Fuller Co. на будову великаньскои желѣзничои стации въ Ню-Йорку, що буде займати 4 блаки и буде коштувати 25 міліонъ долярôвъ. Стацію сю будуть будувати 4 роки; буде она займати мѣсце мѣжъ 7-ою а 9-ою евеню и мѣжъ 31 а 33-ою улицею.

Годсонъ Тонелъ Ко. мае побудовати великій пôдводный тунель, що буде лучити Ню Йоркъ и Ню-Джерзі. Тунель сей буде скôнченый 1908 року и буде коштувати 8 міліонôвъ долярôвъ.

На Декорейшенъ Дей (дня 30 Мая) згорѣвъ въ Чікаґо великій складъ збôжа Армора и Компании. Втраты образовують на міліонъ долярôвъ.

Въ наслѣдокъ великои зливы и розливу рѣкъ зôстало село Scottown недалеко Ironton, O. залляте и змыте зъ землѣ. Анѣ оденъ дôмъ не оставъ ся. Мешканцѣ въ часъ утѣкли и згинули лише одна мати зъ дочкою. Джанставнъ, Ботлеръ и другѣ мѣста въ Пенсилвенiи также потерпѣли вôдъ хмароломôвъ и зливъ.

Въ Фортъ Виліямъ, Онт. Канада зсунувъ ся въ воду дня 26-го Мая цѣлый елевейтеръ маґазинъ збôжа. Шкода кромѣ збôжа якого было у нѣмъ 388.000 бушлѣвъ, выносить 300.000 долярôвъ.

Великѣ нехлюйства, прямо лайдацкѣ, якѣ выкрили ся що йно теперь въ чікаґовскихъ рѣзняхъ, и про якѣ мы вже писали въ попереднôмъ числѣ „Свободы“ и ще й въ сѣмъ числѣ пишемо (на 5 ôй стор.) выкликали въ цѣлôй Америцѣ й въ Европѣ величезне обурене и вôдразу до мяса. въ Лондонѣ (въ Англіи) и въ Берлинѣ (въ Нѣмеччинѣ) жадають навѣть, щобы заборонити ввôзъ американьского мяса до Европы. Въ Лондонѣ, якъ доносять, опанувавъ такій страхъ людей передъ мясными консервами, що вôдъ кôлькохъ днѣвъ всѣ склепы де продають ся консервы стоять пусткою, бо нѣхто не хоче вже тыхъ консервôвъ куповати. Такожь и ню-йорскѣ бучернѣ вôдчули на собѣ сей страхъ людей передъ мясомъ. Бучеры ню-йорскѣ скаржать ся, що Ню-Йорцѣ не то що не хотять куповати консервъ и кобасъ, але не хотять куповати и свѣжого мяса. А по готеляхъ, замѣтно, що гостѣ обстальовують собѣ замѣсть мяса, рыбу й пташину. Яку отрую продають людямъ по сторахъ въ тыхъ мясныхъ консервахъ переконатись можна зъ того, що пôдчасъ послѣднои войны зъ Испанією 3 тыс. американьскихъ жовнѣрôвъ згинуло въ наслѣдокъ спожитя тихъ консервъ. Тодѣ ту справу затушовано, а доперва теперь, при вôдкрытю отсыхъ скандальныхъ „порядкôвъ“ въ Чікаґовскихъ рѣзняхъ выдобуто сю справу знова на верхъ.

Переписка.

XXX (Потрійному хруневи). Птаха легко пізнати по пірю, а хруня по рилї. Лиш так дальше а заслужиш собі ще оден хрестик (X) з правом підписувати себе XXXX (почвірним хрунем).

Жертвы на Революц. Украиньску Партію.

3 Белфор, Н. Д. Тома Мартиненко 50 цнт.

Попередно зібрано	261.81
	50
	262.31

Михайло Беля.

Для кусника хлїба.

В майже безлюднїй місцевости сего краю, лежить при взгірю мала фабричка до виробу сукна, в котрій я недавно робив як ткач. Там я пізнав одного еміґранта, про котрого і хочу ту дещо розказати. Був се син Балканьских гір, десь з погранича Греции — молодий, гибкий, високого росту, з чорним, як гебан, кучерявим волосем. Скоро запалювавсь, кров, на кожде хоч би найменше невдоволене, грала під його свідою шкірою, очи горіли неначе два розжарені вуглї. Але з людьми був лагідний, майже пiдданчий і старав ся згадувати навіть мисли „босів" і других зверхників фабрики.

В роботї був сталий, різький, старав ся використати для себе хоч би найменшу хвилинку, за що з'єднав собі ворогів помежи робітниками других народностий.

Я мабуть оден в цілій фабрицї дивив ся на него, як на людину рівну менї: так він, як і я — прибув ту з за моря; спільна доля кинула нас в цю місцевість, де працювали ми спільно на кусник насущного хлїба... Ріжницї поміж мною а ним не видів я жадної.

Він, видко, розумів мене, бо привязав ся до мене, і я з своеї сторони полюбив його, за що, не знаю. Я чув, що любити його мушу, хоч би за се, що другі ним погорджували.

Рано, 15-го цьвітня, 190... р., станув я як звичайно при машинї, а за хвилю ставив ся при машинї й він.

Його руки лиш лискали при машинї, котрими викидав „штучно" човна, був охотнїйший як звичайно і що хвилї глядів на мене, а коли наші очи стрітились равом, він показував менї, неначе дві срібні підкови, біленькі зуби, що було ознакою його вдоволеня.

Дивлячись на нього, взяв ся і я охочо до працї, і хотяй праця моя вимагала уваги, пігнав я гадками ген за море, до тихих наших осель, і блукав по ярах і по лугах, заглянув і до тої шкільної лавки, котра припоминала менї мое хлопяче, минуле як сон, жите.

Та нараз усї ті танцюючі мої думки, перервав менї глухий зойк, свист трансмисійного ременя, і коли я оглянув ся, тутже побачив мого товариша, як той блїдий, з затисненими зубами, торгав окровавлену свою руку з помежи двох зубатих коліс. В однїй хвильцї станула менї цїла гроза перед очима. Я одним ударом кулака скинув ремінь на вільне колесо і прискочив до него. Злетїлись і другі товариші — і коли нарештї відтрутивши колеса увільнили ми його руку, він умлїв з болю...

Його винесли на двір. „Бос" наганяючи робітників до їх занять, сказав: „дурний »ґрінор«, по що пхав руку де не треба..." Деякі злісливі робітники підсьміхувались: „дурний, по що робив над силу! Захотїлось йому цїлу Америку загорнути відразу!" А я подумав собі: „нещасний невільник-пролетар, що за кусник хлїба вмушений працювати, хоч би прийшлось йому покласти за се й свое житя!"

Аполїнарій Ковак.

Перехвалена.

Щоб не росло таке зїле
На нашому полю...
Т. Шевченко.

— Палазько! Палазько! Ти укікаєш? ти встидаєш си свої мами!? Отом дочикала си донечки! А бодай ес вкікала від пропасниці!..

Так кричала Данилиха на свою донечку, йдучи на роботу до фармера, а з нею ще три жінки йшли. Вона випередила своїх товаришок і бігла за донькою, що утікала від неї; аж задихалась від скорого ходу.

— Донечко, ти що вже забула свою рідну маму? Чекай! таж то мама, та привитай си, бо вже тї не виділа два роки!

— А бодай ес пукла як жинеш! але якби я тепер тебе в руки їмила — тай бим ти кісочки геґ обмикала!

— Та я ночи недосипляла, та я страждила над тобов, та на колїнох церкву облазила, як була в Зарваници, та просила, щоби лиш ти менї жила. Бо я гадала, що золоте вербе за тобов буду збирати. А ти менї так віддечуєш си?

Вже не кричала, лише бурмотячи шептала під носом, задихана Данилиха. Данилисї всьо прийшло на думку від початку, як і мала, аж до тепер; всьо стрілою перелетїло. А дочка як коза, анї не оглянесь...

Де Палазцї, такій пани в сукнях здибатись з мамов — в такім містї як Вінніпеґ?.. Мама вбрана в червоній краєвій спідници, жовтій фустцї, а в черевиках що можнаб по водї ходити. Донечка то що иньшого. В капелюшку, в аксамітній спідници, як рожа виглядає, а черевики як в кози ратички... Щоби то балакали англійскі кавалери, як би вздріли, що вона з „Ґалїшен вумен" говорить... А вже що би еї Джек сказав...

За Данилихов скорим ходом поспішали: Петриха, Грициха і Василиха, та розмавляючи доганяли Данилиху.

— Видити, на що в Канадї ґіти перехоґе? Диви си, привизе з краю ще в крайовім — рахувати, привизе як дитину, а тут як на біду мусит післати на службу; тай тогди попрощей си...

— Ви це кажите Петрихо — а я оце скажу, відозвалась Грициха. Таки як мають ґіти трохи боя, тай справують си, тай так як дитина поводит си і межи чужими люґми і межи своїми і тата і маму знає як обсирвувати, бо знає, що то якіс опікуни єму — тато тай мама, а се пустий вітир! Вона вже має инчу маму, не таку як це.

— Ей говоріт, говоріг! знов відзиваесь Іваниха. А нїби якби й мала, то вже треба цурати си — як якийс казав — родини? Таж добра дитина добре видит, що єму мама. Таж вона видит — других молодших від себи, кілько то траба напилигнувати си дитину. Тай такі видите, як вона встидає си свого блиского, то вже всиго руского встидає си.

За той час Данилиха причікуючи зрівналась з своїми товаришками, з тяжкою думою на серци. Якби була вмерла, то би її не було такого жалю...

— Видити Данилихо, це за то, шости ї так перехвалили; бо сти дули як на піре — зачала Василиха. Нимоглисти си нахвалити: Моя Палазька, то така добра дитина — вона навіть не варт за Русина піти. Та коби ви казали за Русина, али ви казали за Ґалїціяна — по польски.

— Таки ни маете нащо нарікати, самісти винні: було лїпше вчити!

— Нїби вона знає, що вона була, або що вона є? — продовжала. Таж сама чула на власві вуха, якісти казали, що Палазька, то така, як Анґлїчка, лиш би Анґлїкови пасувало. Нати маєти Анґлїчку — біжіть тепер за нев! Самі давалисти дівчинї потугу, а тепер хочите, щоб вона була добра дитина. Нимаєти що плакати!

— Ви дивіт си, щоби з менчих були якіс люди, а ця вже... Али ни біти си, як упаде на ню яка біда, то до нїдокого не прибіжит лиш до вас. О тогди вона вас буде знати! Вона якби знала, що то значит Русинка а ще як є в книжках — що то значит Українка, то би не було таке з неї! А так — вона не знала сама що вона, а уздріла друге якес инчи, тай вже своє лишеї.

— Та вже би ми не було желю, якби від якогос чужого, але від рідної мами вкікати?...

— Таж це Бог буде благословити?

— Ет, іґіт, іґіт! Данилихо, нїби до цего Бог має якис рихт? В цїм ви маєти рихт, тай ваш чоловік!

Тягла дальше Василиха, а Василиха як уже розбалакаесь, то не треба і адвоката...

— Нїби Бог з небес злїзе... тай скажи: оттак, роби Палагно та оттак. Ми ни маєм спускати си на Бога з нашими дїкми; якби так було, то не траба і але. От кажіт лїпши: шости такі невчили жике і людскости від молоду, ви лиш хвалили еї та вихвалювали, али не уважелисти чи є за що! Ви кажити, щоби вам не жиль було, якби від чужого вкікала... Таж як вона з чужим рахувати, ни фамільов — ни хочи здибати си, то вже і від фамілії буди вкікати. Вчити дїтий як є в книжках, патріотизму, а як буди своє любити, то і чуже буди поважети. Ни біти си, мій Штифан як зачне читати книжки, то аж шос чоловіка підносит. Як зачне читати бувало за Січ, за козаки, то аж мило слухати, якто вони колис робили. А я якби була знала оце шо розказую, якби ни Штифан тай Штифанові книжки? Тай шо він вже ненапрочитував; за Францію, як там була така бійка велика в цїлім краю, шо називають революція, та як там люди добивали си правди за своє. Або такі — в ці Америці — що то не виробляло си давно? Ни годнам вам жінки навіть всиго росказати, бо хто годин книжки пиривогорити...

— Нїби з ваших менчих буди лїпше? чикайте най попідростають, то будети виґіти чи таке саме не буди. В Америцї такі ґіти! Цего вітру набирают си, сказала Данилиха.

— Та певни, що як бим так віховувала, як ви, то би так було, відповіла...

— Видити так си відвґечує шом і тут завезла... Люди добрі, чиж менї треба було їхати до цеї Канади, якби ни діги? Таж менї було і там з чого жити, тай би було си коротало до кінця!..

Так балакаючи доходили до фармерскої хати. Фармер що то був під той час на дворі, показав два пальцї, на знак що хоче дві жінки на роботу.

— Ви Грицихо і Петрихо лишайти си тут, а ми з Данилихов ще дес станим, і — потяглись вифляскуючи зрошеними спідницями до поблизького фармера, а дорогов потягли розмову дальше.

— Видити Данилихо, що жель ми си зробив за вами, але що? — самісти винні!

— Та щож я сусїдо винна, чи я еї злого хотїла? Тажи я нев кішила си як дитинов і гадала що дитина, а то вже ни дитина... ой не!

— Ви все своє балакаєте! Що то в мени за втїха видїти перед очима такого перекинчика. Паметаєти — як ви менї хвалили си, а як я вам казала: Дивіт си, дивіт си, бо то-то ще гірко заплачити! Скажіт що може ни казала?

— Та то правда, нагадує си менї тоти слова. Ви як шос скажити, то такі в папір завивати. Я тогди на вас нидобра була, али тепер — то вас любю, як рідну систру! Ходіт най вас поцїлюю як рідну сестру.

І вони поцїлувались...

Вже мовчанкою йшли аж до фармера, а спитавшись — стали до роботи.

— От видети і наше ни втїкло, Даниличко! Тай витко шо якис добрий фармер.

— Як добри заплатит, тай вже буди добри...

— Коби ми вже тої плати ни виділи, то би лїпше було. От як соціялїскі пишут по книжках, що гроші то всю біду робе на сьвітї. Якби ни гроші, тай нам було би лїпши, і такі добре пишут, бо тих гроший в одного за богаго а в одного нема нїц, так яко гозди у нас. А нїби з вашої Палазьки було би таке, якби не гроші? Вдарившись по губах: Али шо я кажу?.. шо в цїм гроші винні...

— Всьо знаєте від Бога, як казали еґомосць в старім краю...

— Бодай вас, Даниличко, бодай! Тай то від Бога, що ваша Палазька втїкає від вас? Скажіт, шо можи царі від Бога, тай ріжні суди, тай податки... Шо ви ще знаєти? Вам би це вчитиси і самі переконатиси як світ йде, а то найлїпше би було, шобисти робили то що я, та слухали: книжок як си читає, та ґазет... А деж Пан Біг хотїв би установлети такі лайдацтва, як тепер є.

— Я вже не знаю, шо вам на це відповісти, Василишко. Ади, я оце вас слухаю а Палазька менї з голови ни сходит. Але пиристаньмо балакати, бо онди бородатий лїзе, та ще буди „ґадимувати"...

— Та най „ґадимує" а я що ни робю!

І вони робили і балакали, цїлий день; Василисї не замикались губи. У вечер плентаючись в місто вже сухо йшла балаканка і більше мовчаливо і понуро посувались їх постати, перебиваючись крізь поперечні лучі заходячого сонця, а як балакали — то лише щоби перервати тишину.

Василиха балакала трохи більше і думала більше і немало передумала...

Данилисї мабуть одно в головї пересувалось: Донька в сукнях і вже не втїче, але поволеньки проходжуесь взявшись попід руки з Анґлїком або з Айришэм... Але то уже не еї донька...

Доходячи до низенької з задимілими вікнами хатини, Василиха відозвалась:

— Менї ще прийшла ваша на голову! Знаєте, не одна є тут така, шо за дурно пропадає, а кілько вже пропало?...Але — тому всьому — тато і мама винні.

— Та не ріжте ми серце! Цїлий день нарізалисти си, що аж загіржевіло, та ще тепер дорізуєти та дошпиґуєти...

Двері заскрипівши — отворились, а потім зачинились — ховаючи фіґури товаришок Василихи і Данилихи. Темний сумерк чимраз припадав улицї міста...

Незадовго з комина хатки показав ся дим, а розстелюючись, гинув геть хапаний вітром. Потім і дим перестав вигулькувати і сьвітло згасло і усе мабуть позасипляло, лиш Данилиха не могла заснути та все думала про свою Палазьку...

Делеґаты на IX. Головну Конвенцію „Союза"

зостали выбранѣ слѣдуючѣ:

Вѡд. 1. Шамокинъ, Па. О. И. Констанкевичь, О. Стеткевичь, Теод. Талпашь.

Вѡд. 2. Мт. Кармелъ, Па. Ю. Хомякъ.

Вѡд. 3. Олифантъ, Па. Т. Лабовскій, Ю. Хилякъ, А. Гаврилякъ.

Вѡд. 4. Джерзі Ситі, Н. Дж. Стеф. Калакука.

Вѡд. 5. Мт. Кармелъ, Па. Ю. Гук.ъ

Вѡд. 6. Бравнсвилъ, Па. М. Бенца.

Вѡд. 7. Мікаду, Па. Д. Капѣтула, К Поступакъ.

Вѡд. 9. Ст. Клеръ, Па. Г. Телепъ.

Вѡд. 10. Ансонія, Кон. К. Горбаль.

Вѡд. 12. Йонкерсъ, Н. Й. Ст. Радко.

Вѡд. 13. Трой, Н. Й. Т. Криницкій.

Вѡд. 14. Ст. Луісъ, Мо. А. Валевскій.

Вѡд. 15. Бофало, Н. Й. Д. Котелець.

Вѡд. 16. Лансфордъ, Па. Ив. Поляньскій, Л. Монѣта.

Вѡд. 19. Прайсбурґъ, Па. М. Турокъ.

Вѡд. 20. Джесепъ, Па, Ф. Щавиньскій.

Вѡд. 23. Гомстедъ, Па. П. Фешь.

Вѡд. 25. Травґеръ, Па. М. Ющакъ.

Вѡд. 26. Белъ Верненъ, М. Ядловскій.

Вѡд. 27. Ґленъ Лайнъ, Па. А. Круликовскій.

Вѡд. 28. Маганой Плейнъ, Па. П. Хорватъ.

Вѡд. 30. Бреславъ, Па. М. Корѣнь.

Вѡд. 31. Еліонорь, Па. Г. Дѣтинякъ.

Вѡд. 32. Травґеръ. А. Овсакъ.

Вѡд. 33. Нортгемптонъ, Па. Г. Онущакъ, Н. Олекса.

Вѡд. 35. Гвитни, Па. И. Сопчишакъ.

Вѡд. 36. Скатдейлъ, Па. С. Милянъ.

Вѡд. 38. Оборнъ, Н. Й.

Мельникъ.

Вôд. 39. Сиракюзъ, Н. Д. Фецичь.

Вôд. 40. Скрентонъ, Па. Югасъ.

Вôд. 41. Вестморлендъ, Па. Т. Глива.

Вôд. 42. Пасейкъ, Н. Дж. Хованець.

Вôд. 45. Філаделфія, Па. Полякъ.

Вôд. 46. Плимавтъ, Па. Канюкъ.

Вôд. 48. Мікіспортъ, Па. Ст. Макарь.

Вôд. 50. Деслоджь, Мо. Т. укачикъ.

Вôд. 52. Голійокъ, Мас. Беля.

Вôд. 53. Пітсбургъ, Па. Н. Стефановичь.

Вôд. 55. Карнеґі, Па. А. Астрябъ.

Вôд. 56. Алеґені, Па. П. Каршневичь.

Вôд. 57. Когузъ, Н. Й. Д. Мерена.

Вôд. 58. Рамей, Па. В. Цапъ.

Вôд. 61. Донло, Па. А. Цѣнґель.

Вôд. 62. Монесенъ, Па. Е. Ватраль.

Вôд. 63. Фордъ, Сіті, Па. С. Баль.

Вôд. 65. Елізабетъ, Н. Дж. о. Н. Струтиньскій.

Вôд. 66. Ню-Йоркъ, Н. Й. И. Лазорчикъ.

Вôд. 67. Ботлеръ, Па. Г. Павукъ.

Вôд. 70. Джерзі Сіті, Н. Дж. М. Келичава.

Вôд. 72. Алденъ, Па. Н. Ґалайда.

Вôд. 78. Майнерсвилъ, Па. М. Котляръ, о. Л. Левицкій.

Вôд. 82. Ню Александрія, Па. И. Кѣчь.

Вôд. 84. Кенонсбурґъ, Па. И. Феданъ.

Вôд. 85. Гейзелтонъ, Па. Ф. Поливка.

Вôд. 91. Мікісраксъ, Па. Ф. Кавалко.

Вôд. 92. Тейлоръ, Па. Ю. Крайкôвскій.

Вôд. 95. Біверъ Медовсъ, Па. А. Хованець.

Вôд. 96. Пітсбургъ, Па. Й. Баґанъ.

Вôд. 102. Клівлендъ, О. М. Чеґінъ.

Вôд. 103. Експортъ, Па. А, Сурановичь.

Вôд. 104. Пертъ Амбой, Н. Дж. Н. Ваверчакъ.

Вôд. 107. Сейръ, Па. Г. Ковалевичь.

Вôд. 108. Ню-Йоркъ, Н. Й. А. Шеремета.

Вôд. 109. Елсвортъ, Па. С. Ядловскій, заступникъ.

Вôд. 110. Літсдейлъ, Па. П. Середницкій.

Вôд. 111. Алеґені, Па. П. Ґера.

Вôд. 113. Ню Флоренсъ, Па.

Вôд. 119. Латробъ, Па.

Вôд. 120. Спенґлеръ, Па. С. Ядловскій, заступство.

Вôд. 123. Скрентонъ, Па. Гр. Мрикало.

Вôд. 124. Ормродъ, Па. о. Н. Дмитрôвъ.

Проекты.

Пôдъ розвагу IX. Голов. Конвенціи „Р. Н. Союза“.

Vancouver, B. C., Сап.

Членом „Руського Народного Союза“ я не е. Та в дискусії над направою „Союза“ і я чую ся в праві забрати голос з тої причини, що і я е „Русином“ а „Союз“ претентуе бути „руським“ — народним. А кождому „Русинови“ про народні „руські“ справи чейже вільно говорити...

Слідячи через чотири роки пильно жите „Р. Н. Союза“, приходжу до заключеня, що „Союз“ такий, яким він е, не відповідае потребі, змаганям ні духови теперішньоі американської України. Може колись і відповідав; — теперні. Се слідно хотьби з того, що не розвивае ся, як слід, а кілька літ вже стоїть на однім місци, як би хто закляв его. Ба, що більше! »Союз«, боячи ся глянути дійсности в очи, видимо оточуе ся китайським муром, аби лиш не не прийшло ся попращати ся з давнійшим станом річий, які з приходом нових людий мусіли-б улягти радикальним змінам. Тим толкую я передовсім недопущене Канади до »Союза«.

Дивне диво! »Руський Народний Союз« — але з якої причини не кождий чоловік української (»руської«) народности може до того «Союза« належати? Чим канадийський »Русин« гірший від пенсилванїйского? Чим ріжнить ся Русин, що одиницею живе в далеких Вестах, від Русина, що як в рідним селї жие між своїми людьми в Пенсилванії? — А прецінь один не може належати до »Союза«, другий мае до него вступ на розтіж отворений. До руського народнього „Союза“.

Після здорового мужицького розуму до „Руського Народнього Союза“ повинен мати можність і право належати всякий, хто е української народности, без взгляду на пол, віроісповідане і переконаня політичні. Прецінь „Руський Народний Союз“ е лиш товариство асекурацийне pure and simple. Чи центи і доляри плачені на асекурації ріжнять ся між собою, коли походять одні від братств церковних, иньші від читалень, а ще иньші від товариств жіночих?

Аби-ж знов не було непорозумінь між віроісповіданями та полами та переконанями політичними, найкраще зробилоб ся, коли-б поділити „Союз“ на ґрупи, чи департаменти. Сейчас можна вже утворити кілька департаментів, як пр. департамент для братств церковних, департамент для товариств жінок, департамент для товариств просьвітних (читаленъ) і департамент для товариств сьвітских (клюбів). Пізнійше з часом творили би ся иньші департаменти, пр. тимчасовий департамент канадийський, департамент для членів одиноких та членів в нез'орґанізованих околицях і т. д. Кождий департамент мав би свого представителя в заряді »Союза«, аби він в разі потреби обставав за своею ґрупою. Кождий департамент мав би право на свою самостійну орґанізацію, до котрої головний заряд „Союза“ не мав би жадного діла і vice versa. Котрий департамент не схотів би організації департаментальної, може собі без неї остати ся. Се вже не діло „Союза“ силою тягнути до себе людий одної думки. А аби люди не тих самих думок могли побіч себе спокійно істнувати, на те й „Союз“ поставив би їм окремі хатки-департаменти, аби один одному не влазив в дорогу та непотрібно не псував крови. Тепер кождий департамент мав би на конвенції вислати делеґатів в числї пропорціональнім до скількости членів. Пр. на 600 членів припадае один делеґат, то департамент, що числить пр. 1,327 членів вишле на конвенцію 2 делеґатів. Розуміє ся, що „Союз“ може собі ухвалити краще, на скільки членів припадав би один делеґат. Я свое число сказав лиш для приміру. Питане, як тих делеґатів мае департамент вибирати — меньше важне тимчасом.

В такий спосіб з „Союза“ зробила би ся федерація самостійних українських („руських“) органїзаций ріжних напрямів. Во коли так не зробить ся, то повстане кілька органїзаций, подібних до „Союза“, що всї будуть слабі і нездібні до реальної праці, а будуть жерти ся між собою та жувати всяке добре діло длятого лиш, аби противній організації зробити пакість. А хотьби і спокійно змогли побіч себе істнувати, то подібні будуть до тих прутиків, які поодиноко кождий може зломити, коли противно у федерації будуть представляти вязку прутів, яким яка-будь сила нїчо не зможе вдіяти.

Се прецінь ми всї знаемо, що Канадийцї страх хочуть свого „союзика“, а жінки також говорять про свій „независимий“ „союзик“. І пощо би було їх, як би всї Русини не мали заґварантованої самостійности в Союзї? Краще оглянути ся тепер, чим за пізно. Бо хто знае про кілько Союзів ще носять ся пляни у руських головах. Прийти може нині—завтра до такої каші, що й Німець не розбере, що вона мае значити. А тоді кождий чужинець з нас користати буде ще більше чим доси. Тож в імя народної чести взиваю всїх щиродумаючих Українців, щоби оглянули ся і тверезо роздумали, що мають ухвалити на Конвенції „Союза“ і хотьби навіть мій плян тим разом не ухвалили, то нехай виберуть спеціяльну комісію, яка мае застановити ся над зреорганізованем і зреформованем „Союза“ у тім напрямі та виробити статут для затвердженя на слїдуючій Конвенції.

Мій плян коротко е такий: „Союз“ е федерацією українських організаций найріжнійших напрямів. Заряд „Союза“ вибирае ся з членів „Союза“ і складае ся з одного предсідателя, з стільки віце-предсідателів скільки е департаментів, з спільного касієра і одного головного секретара і скільки там треба видїлових. „Союз“ ділить ся на департаменти. Кождий член мусить бути в якімсь департаменті. Певне, конвенцією „Союза“ ухвалене число людий-членів (1000, 500, 800, 1,500) може з'орґанізувати департамент, чи радше малий „Союз“ и вибрати свій заряд, що може навіть гроші збирати на свої партийні цїли. Департамент мае вибирати делеґатів на конвенцію після того, скільки мае членів. Члени, що не хочуть приставати до жадних партийних, напрямових департаментів сходять ся в однім департаменті безпартийнім і остаточно творять також департамент. До непартийного департаменту належать також організації, що не можуть ще творити окремого департаменту та всї члени, що мешкають в місцевостях де нема відділів „Союза“.

Збиране місячних вкладок ішло би так само, як іде і доси. Збирав би секретар братства чи товариства та відсилав би їх до головного секретара і т. д. Спеціяльне зарядженe мусіло би бути для околиць де нема організацій. Думаю, що нїчо не зашкодило би, якби „Союз“ ті околиці ділив на дистрикти та іменував в них людий довіря, що заняли би ся збиранем і відсиланем складок до головного уряду. Так пр. Сполучені Держави можнаб поділити на шість—сім дистриктів, Канаду на три. Члени з дистриктів нез'орґанізованих платили би по 5 цнт. місячної вкладки більше, і ті центи ішли бя в заплату за труд мужам довіря. А котрий би з них оказав ся негідним довіря, такого можна би суспендувати хотьби й телеґрафічно а іменувати иншого.

От і реорганізація.

Притім ще на одно хочу звернути увагу. „Союз“ носить назву: »The Little Russian National Union«. Час би вже те Russian-ство покинути раз. Які ми Little Russians? Сором самих себе величати маленькими та ще й причіпати ся чужої народности, як пяному плота. Своею влїзливостію ми робимо встид не лиш собі, але й Москалям. Скажім сьвітови по правдї, що ми не жадні маленькі Руси, але Ruthenians (се імя е досить звісне), або Ukrainians. Покажім хоть раз цївільну відвагу.

Мир. Стечишин.

Дописи.

Зъ Лемкôвщины.

У нась часы дуже гарні, погода стала. Якъ настала весна передъ Цвѣтною Недѣлею на два дни, такъ було горячо до Томиноѣ Недѣлѣ. По Томинôй недѣлѣ падавъ дощь всего оденъ день, и то все на цѣлу весну. Весну люде покончили до недѣлѣ о Самарянинѣ и богатй и бѣдний. Того року весна тревала всего 5 тыжнѣвъ. Часы сухй, вѣтроватй, безъ дощу, хотяй захмарить ся, и здаесь туй туй буде дощь, та стане вѣтеръ и розжене хмары, тай вже по дощи. Збôже зъ озимины задрôбнѣли черезъ таку посуху. Ярина также дуже рѣдко посходила, бо не мае вохкости. Пасовиска для худобы дуже лихо выглядають, такожь черезъ посуху. Збôжа на торзѣ того року дешеве: пшениця низшеъ якъ 4 кор.; жито 3 к.; ячмѣнь ще таньшій; картофлѣ 25 центôвъ чвертъ, (або бушель); безроги малй, вôдъ цицки, по 30 кор.; великй тучнй танй; коровы молочнй по 225 кор. и бôльше; мале ягнятко 9 кор.; козлятко 5 кор.; коза молочна 50 кор.; а пôдлѣйша 35 кор. Жиды закупили тутъ лѣсъ въ Роздѣлю, такъ званый Углиска, вôдъ Лепинского пана. Люди мають зарôбки, ставлять шаги по 2 кор. и 40 гел. вôдъ шагу, ажь вôдъ Тарнова идуть хлопы до того зарôбку. Жиды бучину дуже дорого продають: одна штука зъ пняка бучокъ за 4 кор, то разъ привести.

Въ Роздѣлю е коршма на продажь. Хтобы изъ Руси, нôвъ мавъ дяку мôгъ бы купити. Є мѣсце просторе, може продавати напитокъ, пиво, горѣвку и иншй напоѣ, е мѣсце на склепъ ґросерню, може провадити велику торговлю на 3 села. Було бы мѣсце и на бучерню. Гандель може провадити на всѣ боки, тôлько грошa треба и чоловѣка до того вôдповѣдного. Хтобы хотѣвъ изъ Русинôвъ такій дôмъ купити, най зголосить ся до Уряду Громацкого въ Роздѣлю почта Липинки. Ту бы таке купили жиды, але мы хочемо щобы нашъ чоловѣкъ се дôставъ.

Роздѣле, дня 18 Мая. А. Пыжь.

З Monessen, Pa.

Почали ми Галичане в Monessen, Pa. будовати церков, для нас Галичан, та якось пиняво іде робота, а то через те, що нема між нами Галичанами згоди. Замість тримати ся разом, то деякі пхають ся до угорского превелебного попа і зводять других наших людей. Та ми при угорскім попі не можемо зістати, бо нас дуже обдирае, кричить а кричить в церкві, ганьбить, а за вивід від жен жадае більше як доляра. Гей, Галичане, чи ви мусите давати ся так обдирати і слухати всїх тих небелиць, що вам превелебний пан-отец верзе? Чиж не встид вам, не ганьба? Чиж не ліпше мати свою церков де вас і пошановали би, тай певно не здиралиб з вас так, як превелебні? Та нуж зійдім ся, зведім ся до купи і церков свою докінчимо, і тоді небудуть нам так пословачені угорщане по голові їздити!

Не зісловачений Русин.

З Сифтон, Канада.

Сумно, що з других місцевостий люди збирають жертви на Боевий Фонд в Галичині — а у нас трудно дещо зібрати. У насъ залежить се найбільше від сьвященика, але дарма, бо о. Крижановский не дбае о такі справи, а дбае більше о свою кишеню. Я просив о. Крижановского, аби оголосив складку в церкві і о. Кр. обіцяв се зробити, але хоч досить часу вже минуло, то однак трудно діждатись сповненя сеї обіцянки.

Щож до читальнї то неправдою е, аби о. Кр. казав пренумеровати польскі газети; правдою е, що не казав брати „Громадського Голосу“ і „Гайдамаків“, бо се каже, часописи атеїстичні, а за польскі газети слова не казав, тим більше, що тут читальня залежить більше від членів як від попа.

В. Стандрик.

„SVOBODA,,
(LIBERTY)
THE RUTHENIAN WEEKLY
published every Thursday
at 209 Linden Str., Scranton, Pa.

JNO. J. ARDAN,
Publisher and Editor.

Terms: Two dollars a year.
Established 1893

Advertising rates furnished on application.

Entered as second-class matter July 16 1903 at the post office at Scranton, Pa. under the Act of Congress of March 3, 1879.

„Свобода“

часопись для руского народа въ Америцѣ и орґанъ „Р. Н. Союза“, выходить що тыждня въ Четверъ и коштуе:

Въ Америцѣ на 12 мѣсяцѣвъ....$2.00
До старого краю на 12 мѣсяцѣвъ $2.00
Въ Америцѣ на 6 мѣсяцѣвъ....$1.00

Галичане можуть замовляти „Свободу“ черезъ Книгарню Шевченка ул. Театральна ч. 1, Львôвъ, а російскѣ Украинцѣ черезъ Книгарню „Кіѣвскои Старины“ Безакôвска 14, Кіѣвъ.

Оплачувати ґазету треба все-сда зъ горы.

Грошѣ треба посылати въ реджістрованôмъ листѣ, або черезъ експресовый, або почтовый money order (мони ордеръ). Money order, то е карточку, котру дôстанете вôдъ почтаря або аґента на експресовôмъ офисѣ, пôшлѣть намъ, бо безъ того мы не годни грошей дôстати.

Адресъ:
„SVOBODA“
Box 353,
SCRANTON, PA.

Хто хоче, щобы его адресъ змѣнити мусить подати намъ, кромѣ нового, такожь свôй старый адресъ.

Яке мясо ѣдять Американцѣ?

II.

Въ попереднôмъ числѣ »Свободы« подали мы кôлька разячихъ прикладôвъ нехлюйства въ рѣзняхъ Сполученыхъ Державъ, головно въ славныхъ рѣзняхъ Чікаґовскихъ, якѣ вывѣвъ на денне свѣтло молодый літератъ Sinclair, и згадали сьмо ухвалу вашінґтоньского Сенату, вôддаючу усѣ рѣзнѣ въ Спол. Державахъ пôдъ безпосередну контролю Союзнои вашінґтоньскои санітарнои інспекціи. Справа сеѣ інспекціи рѣшена въ Сенатѣ мала теперь прійти пôдъ розглядъ вашінґтоньского Конґресу. Але коли въ Сенатѣ справу сю рѣшено безъ нѣякои опозиціи, ба навѣть безъ нѣякои дискусіи — въ Конґресѣ розпочалась (при помочи пôдплаченыхъ мясныхъ тростомъ пословъ) сильна аґітація проти сеи ухвалы Сенату, и справа, здавалось, ґотова була упасти въ Конґресѣ. Коли се завважавъ президентъ Рузвельтъ, оголосивъ въ повнôмъ текстѣ справозданє комисіи інспекційнои, про яку мы въ попереднôмъ числѣ „Свободы“ згадували — и очамъ широкои публики представились такій страшнѣ факты изъ серо якъ приправляе ся мясо по чікаґовскихъ рѣзняхъ, що читаючи се, не виходить зъ дива, якъ все се е можливе, а ще больше, якъ се було можливе, що такъ довго могли укривати ся въ тайнѣ. Мы подамо ту знова дещо зъ того справозданя інспекційнои комисіи, бо не могли подати передше, тому, що повный текстъ того справозданя не бувъ ще оголошеный.

Справозданє згадуе насамперѣдъ про нехлюйства, якѣ бачила комисія на пôдлогахъ и столахъ де лежить купами мясо призначене до дальшого приправованя и потомъ переходить до опису кôмнатъ, въ котрыхъ сотками натовпленѣ робôтники мусятъ цѣлый день працювати. Всѣ въ тихъ кôмнатахъ е зъ дерева, котре пересякле кровію, товщію и нѣколи незмыванымъ брудомъ смердить гнилизною и будить у кождого, хто не привыкъ до сего смороду, вôдразу. Кôмнаты суть переважно безъ вôконъ, черезъ що мусять бути штучно освѣтлюваній, а черезъ те й мясо яке въ тихъ кôмнатахъ обрабляе ся не може бути нѣколи добре обчищене. Та найогиднѣйше представляе ся справа зъ выходками. Выходки находять ся по кутахъ робôтенъ и не мають нѣякои вентиляціи зъ надвору, а урядженѣ суть до того крайно недбало: е се рядъ стôльцѣвъ безъ передѣлôвъ, якѣ ще звычайно припирають до ѣдаленъ. Цѣле однакъ нехлюйство выступае въ цѣлôй своѣй огидѣ въ тôмъ, що въ тихъ выходкахъ нема нѣ воды, нѣ рушникôвъ нѣ навѣть клозетового паперу. Робôтники выходять зъ тихъ выходкôвъ зъ немытыми руками и сейчасъ приступають до своеѣ роботы и хватають тими руками мясо, що призначене на кобаски або консервы. Але що больше — декуды выходка суть такъ далеко вôдъ робôтенъ, що робôтникамъ нѣкуды тамъ спѣшити и они свои природнѣ потребы выконують таки на пôдлогу рѣзнѣ. Нехлюйство проявляе ся такожь и въ тôмъ, що робôтникамъ приказано кидати мясо въ копицѣ на пôдлогу або столы и потомъ, якъ котрый зъ нахъ потребуе яке мясо до роботы, то мусить зъ заболочеными и зъ загноеными чобôтьми лѣзти на ту копицю скиданого мяса и такъ вышуковати собѣ потрѣбный ему куснѣ. При тôмъ е се загально въ тихъ рѣзняхъ принято, що всѣ плюють на пôдлогу, на котрôй лежать копицѣ мяса, бо зарядъ не хоче постарати ся о сплювачки.

А що до обходженя зъ робôтниками то комісія скаржить ся, що те обходженє е прямо скандальне. О якихъ зглядахъ на здоровле и выгоду робôтникôвъ — нема й бесѣды. Тожь и нѣчо дивного, що лѣкарѣ въ тихъ рѣзняхъ всѣ до одного зазначують незвычайно велике число робôтникôвъ хорыхъ на сухоты. И подумайте собѣ теперь, що всѣ тй сухôтники выплювують безнастанно свое харкотинѣ на пôдлогу, на котрôй складае ся мясо призначене до розпродажи! Робôтницѣ знова працюють звичайно въ кôмнатахъ, въ котрыхъ такъ много воды на пôдлогахъ, що мусять ставати на баксы, тай ще пôдкладати собѣ пôдъ ноги триче. И то працюють такъ 16, 17 и 18 лѣтнѣ дѣвчата по 10 годинъ денно.

Та все те не вôносить ся лише до вôддѣлу, де приправуе ся мясо. Те саме дѣе ся и въ вôддѣлахъ де выготовлюють товщь, якъ смалець и т. п. Стверджено навѣть, що разъ до котла, де выготовлювано смалець, упало двохъ людей и тѣла ихъ тамъ такъ розварили ся, що лишились самѣ кôстяки. Та смалець той таки выслано на торгъ и — люди его зъѣли... Стверджено такожь, що коли якому робôтникови утяла машина палецъ або й руку, то про се зарядъ рѣзнѣ не журить ся — и втята рука або палецъ иде дальше пôдъ рôжнѣ ножѣ и ту змѣшана зъ мясомъ и разомъ зъ нимъ посѣкана иде до ковбасъ...

Отсе короткій, въ десятôй части недомальованый образъ порядкôвъ, якѣ панують въ чікаґовскихъ рѣзняхъ. И подумати собѣ теперь, що тимъ то мясомъ, зôгнилымъ, насиченымъ множествомъ смертоносныхъ бакцилѣвъ, брудныиъ и вонючимъ — живлять ся міліоны-міліоны американьскихъ горожанъ.

Листъ изъ Старого краю

Хлїборобські страйки ширять ся в нас далї, обхапуючи що-раз більше сїл і що-раз більше повітів. В останніх тижнях страйк найсильнїйший у повітах гусятинськім і підгаєцькім, а репресії властий найсильнїйші в підгаєцькім, хоч, очевидно, нашї власти нїде не позволяють страйкувати, так, як каже закон, тільки всюди нарушують свободу страйків на користь дїдичів.

Але в підгаєцькім польсько-шляхотське правительство розгуляло ся вже справдї так, як на війнї. Повіт переповнений військом і жандармами, в кождім майже дворі зробили судову канцелярію, в якій урядує слїдчий судія, замикаючи всїх, до кого лише можна вчепити ся, до слїдчого арешту, арешти переповнені невинними людьми, а жандарми провокують, бють і арештують без стриму, достарчуючи арештам що-раз то нових мешканців.

А при тім як поводять ся з арештованими! Кождого кують у тяжкі кайдани, по тім сковують усїх зелїзним ланцом в один ряд, — старців, жінок і хлопців, ще й дїтей, без розбору, — окружують військом і так гонять милями пішки до арештів до міста. Неприятель на війнї не знущаєть ся так у завойованім краю над спокійними й безборонними мешканцями, як отсе виробляють польсько-шляхотські власти над страйкуючими селянами. І все те в конституційній державі, в якій свобода страйків запоручена основними законами!

При тім усїм страйки по більшій части кінчать ся хоч дрібними уступками дїдичів у користь страйкуючих.

Але якими жертвами окуплюють ся ті уступки!

І чому всї вони зносять усї ті нелюдські знущаня так покірно, чому нїхто з них не відповість на них так, як відповідають на них ті, що справдї почувають себе не невільниками, але свобідними людьми?! Правда, всї вчать їх покори, — не дайте ся спровокувати, вчить їх кождий покликаний і непокликаний, — але ж і покорі повинен бути конець, коли чоловік почуває себе чоловіком, а не рабом і худобиною...

Кроваві події в Лядськім, про які в своїм часї було писано в „Свободі“, були в днях 16—19 Мая предметом судової розправи в Станиславові.

Прокураторія обжалувала 19 людий, по части за те, що 26 Лютого по розвязаню віча в Нижневі зробили напад на політичного урядника Дуніковского, а по части за те, що 28 Лютого в Лядськім одні не дали себе арештувати, а другі намовляли арештованих не давати ся й хотїли їх відбити. Обжалованих боронили адвокати: соціяльний демократ Зайнфельд зі Станиславова й члени руської національно-демократичної партії: Кость Левицький зі Львова, Теофіль Окуневський з Городенки й Евген Олесницький зі Стрия.

І хоч суд, хотячи вратувати повагу політичної власти, конче старав ся вишукати винних, то таки розправа виказала, що винна тут політична власть.

І так в день віча не було в Нижневі ніяких таких розрухів, аби аж було потрібне військо, так що навіть жандарми казали Дуніковському, що війська не треба і він лише тому його спровадив, бо такий пан, що вічно гнете хлопів, тратить зараз відвагу, побачивши товпу народу. Не дурно люди кажуть, що на злодію шапка горить. І навіть суд мусїв признати, що в Нижневі не робило ся нічого противзаконного і за події в Нижневі не засудив нїкого.

А коли в Нижневі не діяло ся нїчого противзаконного, то спроваджене вояків і висланє їх до Лядського було тільки надужитєм власти і в цїлій події в Лядськім завинили тільки ті, що вислали військо. Но завинило також військо й жандарми, які без потреби ужили оружя. Лікарська комісія ствердила, що Михайло Безтільний, якого жандарм Бротовський заколов баґнетом на смерть, був пробитий з заду; так само були пострілені з заду Проць Шумеґа, Анна Смучкова, Стефан Щербан і Домінїк Павловський, які зараз на місци впали трупом, як також Федь Недільський, що вмер потім у шпитали в Станиславові. З заду були пострілені й ті, що подіставали лекші рани й виголи ся з них. Значить, військо стріляло до втікаючих.

Але суд таки засудив Матія Заяця на 3 місяці вязниці з постом, Юліяна Німентовського на 6 тижнів вязниці, Люську Деркачеву на 14 днів арешту, Проця Бойка на 10 днів і Стефана Шумеґу на 7 днів, — нїби за те, що вони в Лядськім перешкодили в арештованю й довели до розливу крови, а на правду тому, аби сказати перед сьвітом, що все таки там у Лядськім щось було, коли суд пятьох людий засудив.

Всїх инших обжалованих мусїв суд увільнити.

І так 6 убитих і 5 засуджених се тільки невинні жертви в боротьбі руського народу за справедливу виборчу реформу.

Наради руських партий у Львові в справі виборчої реформи.

З огляду на те, що правительство Гогенльоге, хотячи приєднати для виборчої реформи „Коло польське“, задумало скривдити руський нарід у Галичинї не тільки гірше, як се робить правительственний проект Гавча, але навіть більше, як теперішня куріяльна система, — руські партії за почином руського парляментарного клюбу скликали на 25 Мая з'їзд мужів довіря, аби порадити ся, як зайняти становище супротив такої виборчої реформи, яку підносить руському народови правительство Голенльоге.

Після пропонували, аби делегати всїх партий відбули спільну нараду, але „Народнїй комітет“, т. е. головний комітет національно-демократичної партії спротивив ся сему, не хотячи радити разом із москвофілами, які тепер скрізь ідуть на руку польській шляхтї. І так замість одної наради відбули ся три: 1) спільна нарада делегатів національно-демократичної, радикальної і соціяльно демократичної партії, 2) нарада політичних однодумців посла Олександра Барвінського, 3) нарада москвофільської партії.

Резолюції, приняті на отсих трьох нарадах, заявляють згідно, що руський нарід домагає ся загального, безпосереднього, рівного й тайного виборчого права без ніяких обмежень та що теперішний проект правительства не відповідає повисшому домаганю, бо обмежує рівність виборчого права на користь тих, які досі користали з політичних привілеїв. Ріжниця між повисшими резолюціями є тілько в тонї і в тій части, в якій говорить ся про тактику на будуче.

В сім напрямі найбільше рішуча резолюція, прийнята на нарадї партий радикальної, соціяльно-демократичної і національно-демократичної. Вона домагаєть ся для руського народу в Галичинї 42 прц. галицьких мандатів, знесеня пропорціональних виборів, законного забезпеченя свободи виборів перед насильством адміністрації, далі протестує против розширеня автономії Галичини, домагаючи ся автономії національностий, а в кінці, що до тактики на будуче, заявляє:

„Против наміреного покривдженя руський нарід приневолений ужити найострійших і найдальше ідучих способів самооборони, а руські парляментарні посли повинні поборювати сей замах усїма силами, евентуально найострійшою формою протесту, та хоч-би навіть зложенем мандатів зазначити, що Русини не признають такої виборчої реформи“.

„На випадок відкиненя оправданих і конечних домагань руського парляментарного клюбу що-до зміни проекту виборчої реформи в справедливім інтересї Русинів, політичне істноване руського народу в Галичинї стане просто не можливе, що може довести до поважних заворушень і суспільно-політичних переворотів, за що спаде одвічальність на рішаючі чинники держави“.

І так між усїм руським народом у Галичинї, без огляду на партійні ріжниці, нема двох думок, що виборча реформа, се тільки нова, „поступова“ форма національно-політичного закріпощеня руського народу. Як він боротиметь ся против того закріпощеня і чи оборонить ся перед ним, покаже будучність.

Новий правительственний проєкт виборчої реформи.

Того самого дня, коли руські партії радили у Львові, яке зайняти становище супротив виборчої реформи, Гогенльоге виступив перед парляментарною комісією для виборчої реформи з поправленим правительственним проектом.

По тому проекту австрійський парлямент має складати ся з 495 послів: Австрія Долїшна 64, Австрія Горішня 22, Буковина 14, Галичина 102, Ґориція і Градиска 5, Дальматія 11, Зальцбурґ 7, Істрія 5, Каринтія 10, Країна 11, Моравія 46, Стирія 28, Тироль 23, Тріест 6, Форальберґ 4, Чехія 122, Шлеск 15. Супротив проекту Ґавча число всїх послів збільшено на 40, розкладаючи се число на поодинокі краї так: Галичинї додано 14 мандатів, Долїшній Австрії 9, Чехії 4, Буковинї 3, Горішній Австрії, Моравії, Тиролеви і Шлескови по 2, Зальцбурґови і Тріестови по одному. Отсї додаткові мандати розділені між поодинокі народи так: Нїмцї дістануть 9 мандатів у Долїшній Австрії, по два в Горішній Австрії й Чехії і по 1 на Буковинї, Моравії, Зальцбурґу, Тиролю і Шлеску, разом 18; Поляки 14 у Галичинї; Чехи 2 в

Чехії й по 1 на Мораві і Шлеску, разом 4; Італійці по одному в Тиролю і Трієсті, разом 2; Румуни 1 на Буковині; Русини 1 на Буковині. Значить, по обчисленям правительства Німці мали би 223 мандатів, Чехи 103, Поляки 78 (75 у Галичині і 3 зі Шлеска), Русини 32 (27 у Галичині і 5 на Буковині), Словінці 23, Італійці 18, Хорвати 13, Румуни 5.

Перейдім тепер до галицьких відносин. В торгах із правительством „Коло польське" виторгувало для Галичини 14 нових мандатів, для яких має бути утворено 14 нових міських округів, значить тих нових 14 мандатів дістанеть ся Полякам. І так правительство ділить Галичину на 32 міські округи, які вибирати муть по одному послови, і на 35 сільських округів, які вибирати-муть по двох послів. Міські округи дадуть 32 мандати Полякам, а в сільських округах Поляки по обчисленям правительства здобудуть 32 мандати в 16 округах Західної Галичини і по одному мандатови в 11 округах Східної Галичини, — разом 75 мандатів. Для Русинів призначує правительство по 2 мандати в 8 округах і по 1 в дальших 11 округах Східної Галичини, разом 27 мандатів.

Значить, із галицьких мандатів правительство призначує Полякам 74 прц., Русинам 26 прц., хоч на підставі рівности виборчого права належало-б ся Русинам 43 прц., а навіть теперішна куріяльна система призначує їм 28 прц.

І так загальне, безпосереднє, рівне право й тайне виборче, яке повинно би знести національно - політичні привілеї з одного й національно політичне поневолене з другого боку, скріпляє ще національно-політичні привілеї Поляків, і тим самим скріпляє національно-політичне поневолене руського народу. Ось бачите, що можна зробити із загального й рівного виборчого права!

Але на сім національно-політичному поневоленю руського народу ще не конець. По проєкту правительства вибори в сільських округах Галичини мають відбувати ся так, що послами вийдуть ті два кандидати, з яких один дістане абсолютну більшість (т. є. більшу половину), а другий над 1/4 голосів. Значить, у всіх сільських округах Східної Галичини, де Полякам удасть ся роздобути над 1/4 голосів для свого кандидата, вони виберуть свого посла. Правительство начислило таких округів у Східній Галичині 11, але хто знає „виборчі здібности" галицької польсько - шляхотської адміністрації, той зрозуміє, що вона ві всіх 19 сільських округах Східної Галичини з'уміє добути над 1/4 голосів для польсько-шляхотського кандидата. І так на праву Русини зможуть здобути тільки по одному мандатови в 19 округах Східної Галичини, разом 19 мандатів; решта галицьких мандатів — 83 — дістанеть ся Полякам. Значить 43 прц. руської людности зможе здобути на праву тільки 19 прц. галицьких мандатів, — на 100 виборців у сільським окрузі Східної Галичини 26 Поляків мати ме таке саме виборче право, як 74 Русини. Ось яка австрійсько-польська рівність виборчого права для українського народу!

Гогенльоге предложив свій проєкт по довгих торгах з Німцями, Чехами й Поляками, значить, мабуть усї вони згодили ся на нього. І мабуть нїхто з них робити-ме перешкод при ухвалюваню того проєкту в комісії й парляменті. Загалом, чи проєкт Гогенльоге стане законом, се рішить ся в найблизшім часї. А коли національно-політичне закріпощене руського народу в Галичині буде скріплене новим законом, і то законом, який є останнім словом „демократії, тодї буде час освітити докладнїйше те закріпощене й показати, яка жде закріпощених будучність.

27 мая, 1906. М. Л.

Українці в російській Государственній Думі.

Для нас, як Українців, особливий інтерес має, скільки послів буде заступати в Государственній Думі інтереси українського народу. Щоб знати се, ми розглянемо ся, скільки усїх послів вислала від себе Україна до Государственної Думи — і кілько з поміж тих послів є рішучих прихильників поступу і волї та щирих, свідомих синів свого народу. Що до послів з України взагалї, то ту справа представляє ся так: з волинської губернії обібрано 13 послів, з катеринославської 10, з подільської 13, з полтавської 12, з Таврії 6, з Харківщини 10, з Чернигівщини 10, з Київщини 15 а по одному з міст: Києва, Харкова та Одеси. Всього разом вислала Україна (без Вороніжчини, Бесарабії, Донщини, Кубанї та Холмщини, де живе богато нашого народу) 102 послів.

По партиям розпадають ся вони так: до „правих" (правительственних) належать тільки 4 (від Харківщини та Херсонщини по двох), до „центра" (по середині) — 4 (з Харківщини 1, з Київщини 2 і з Катеринослава 1), а „лївих" (опозиційних) — 60. Найбільше лївих дали: Київщина 13, Чернигівщина 10, Полтавщина та Катеринославщина по 8; таких знова, що не відомо ще до якої вони партиї пристануть в Думі, налічуєть ся аж 34. Коли однак зважимо, що з сих 34 ох хоч половина пристане до „лївих", а їх певно більше пристане, особливо, що українські посли з поміж тих „певних" пристали до Українського Клюбу, — то тодї ми мати мемо заступників інтересів українського народу в Думі 76 чоловіка, тоб то звиш 75 процент або звиш 3/4.

Що до станів — українські посли розпадають ся есь як: селян 51 (більш половини), дворян 21 (одна 5-та частина), з духовенства тільки 1, решта з міст і т. п.

Що до освіти, то близько одна третина загального числа послів від України є люди з високою освітою; найбільше з освітою низшою; неграмотних тільки двох з подільської губернії.

Підчас виборів на Україні українська демократично-радикальна партия вступила була в спілку з „лївими" партиями. Дякуючи союзу єднаню, Україна придбала 60 послів у державній Думі, котрі обстоювати муть там національні інтереси нашого народу аж до автономічної управи на свім краєм включно.

Взагалї вибори скінчили ся блискучою побідою съвітла над темрявою і Україні дісталась можність виступати тепер явно і рішучо в інтересі свого краю і народу, чого так конечне їй потрібно.

Що таке держава і які бувають держави?

Держава есть громада людей, що заселяють якусь країну і мають над собою одну спільну найвищу владу (власть). Влада держави має утримувати в країні лад; для того їй одній тільки належить право силувати, примушувати людей; самим же людям забороняєть ся вживати сили, анї для того щоб завдати кому небудь кривду, анї для того щоб оборонити свое право. Влада державна має дбати про те, щоб у країні був порядок, лад і щоб країна була безпечна від ворожих нападів з-окола.

Є такі держави, що в них найвища влада належить одній людині. А є такі держава, що в них тая влада належить самому народови.

Ті держави, де найвища влада належить одній людині, звуть ся монархіями. Монархія — то грецке слово і значить: „власть одного". „Монос" значить „один" а „архе" — власть. Голова такої держави зветь ся різно: по одних країнах — князем, по других — герцогом, по третих — королем, а по деяких великоможних державах — зветь ся імператором. Російський імператор називаєть ся царем, австрійский імператор — цїсарем, турецкий — султаном, японський — мікадом, китайський — богдиханом. Спільна-ж назва для всїх тих володарів — монарх.

Не всї монархи мають однакову власть. Одні мають необмежену власть, можуть видавати які хочуть закони і переміняти закони коли хочуть; можуть брати з підданих скільки податків, скільки хочуть і тратити ці грощі, на що хочуть, а між иншим можуть брати зі скарбу державного і на себе й на свій двір до схочу. Такі монархи звуть ся самодержавними. Доси самодержавними монархами суть, наприк: султан турецкий, шах перський, богдихан китайський. Инші монархи не мають такої безмірної власти, а правлять своєю країною разом із радами, вибраними від люду. Такі монархи не мають права без згоди тих виборних рад анї видавати законів, анї накладати на людей податків, анї тратити державні гроші. Такі монархи звуть ся обмеженими, а ті держава, що в них верховодять монарх і народня рада по обопільній згоді, звуть ся монархіями обмеженими (ограниченими), або конституційними.

Більша часть держав у Європі — то все монархії конституційні, наприклад: Англія, Австрія, Германія, (Німеччина), Бельгія, Росія, Румунія, Болгарія, Сербія і инші.

З усїх монархій, що в Європі є, неограничена тільки Туреччина.

Ті держави, що в них найвища влада, належить самому народови, звуть ся републиками. Републіка есть слово латинське і значить: річ громадська (або річ посполита).

Звичайно, весь народ може сам орудувати справами державними тільки там, де країна дуже маленька. Єсть тільки шість таких маленьких републік, що в їх всї громадяне самі збирають ся на раду, і тая рада есть найвища державна установа. Всї ті републіки, належать до Швайцарскої спілки. По більших републіках народ доручає свою власть виборним радам.

Визначнїйших републик на сьвіті є три: Франція, Швайцарія і Сполучені Держави Північної Америки.

У Франції та в Сполучених Державах є й голова держави. Він зветь ся президентом. Президент у републиці має більш-менш таку саму силу, як монарх в ограниченій монархії. Але між президентом і ограниченим монархом є велика ріжниця. Президента вибирають (у Франції на сїм років, а в Сполучених Державах на чотири годи) і він править з волї люду. Монарх править до смерти своєї і пишеть ся: „З ласки Божої". Власть монарха тепер скрізь переходить з роду в рід.

Отож тепер на сьвіті є держави трох родів: 1) монархія самодержавна, 2) монархія обмежена (ограничена) або конституційна і 3) република.

Монархія ограничена і републіка схожі між собою, бо тепер по всїх републиках і по всїх ограничених монархіях є конституція.

Конституція есть основний закон держави, найважнїйший за всї инші закони. В конституції визначено, які в державі мають бути власти, яким робом ті власти мають орудувати, які мають бути найвищі установи державні, і яку силу має кожда установа. Коли в конституційній країні орудують справами державними і народня рада, і голова держави (монарх або президент), то перш над усе твердо встановляєть ся, які права має рада, і які права має голова держави.

Найчастїйше конституція настала там, де народ повстав за свої права. Тоді в конституції визначено, які саме права надають ся монархови, і монарх не має більше прав, ніж визначено в конституції.

Мало не по всїх тих сторонах, де є конституція, — монарх, вступаючи на престол, присягає, що не зламає конституційних законів.

В републиці конституція есть ніби умова людей межи собою про те, яким самє установам народ доручає владу державну, — ту владу, яка по праву належить йому самому, тоб то народови.

Окрім того, в конституції звичайно визначаєть ся, до якої міри влада державна має розпоряджувати, людьми і втручати ся в їх житя, а яких прав людини не повинна зачіпати. Коли тоє визначено в конституції, то вона есть ніби умова межи народом і владою державною. Звичайно скрізь ті люде, що встановляли конституцію, хотїли, щоб державний лад був твердий, непохитний, і щоб конституція тая була, коли вже не вічною, то хоч довговічною. Щоб не можна було її часто і легковажно зміняти, на те для зміни конституції установлено особливі способи. Ті способи здебільшого визначено в самій конституції. Наприклад, у державах Північно-Американської спілки і в Швайцарії конституцію можна змінити аж тоді, коли більшість усїх громадян тоє ухвалить, і нова конституція або нова частина її повинна бути ухвалена всїм народом. В кождого громадянина питають його думки. Простий же закон, не конституційний вирає сама виборна рада (конгрес).

Основні закони бувають і в самодержавних монархіях. Наприклад, у Росії були основні закони. У них стояло, перш над усе, що Імператор всеросійський есть монарх самодержавний і неограничений, і що сам Бог велить його слухати (Артикул 1); що в Росії панує православна віра (арт. 40.), що Царь не може держати ніякої иншої віри, як тільки православну (арт. 41) і має сю віру обороняти (арт. 42); що закони в Росії виходять тільки від самодержавного монарха (арт. 47, 50, 51) і так инше. Крім того в основних законах російських говорить ся про те, як має переходити царювання з роду в рід, про коронування на царство, про царські титули, герб та печать, про книги родоводу царської фамилії, про права і титули всеї родини царської, про плату цариці, царським дїтям і всїм родичам царським, про посаг за особами з царської родини, про маєтки царської родини, то що.

Але основні закони в самодержавній монархії одрізняють ся від простих законів тільки самою назвою. Самодержавний монарх може своєю волею переміняти або скасувати основний закон, коли схоче і як схоче, так само, як і всякий звичайний закон.

Попереду було зазначено, що есть держави трох розборів: 1) монархія самодержавна, 2) монархія обмежена (ограничена) і 3) републіка.

Монархія обмежена і републіка схожі межи собою, бо мають конституцію, а монархія самодержавна стоїть осторонь, бо не має того, що звичайно зветь ся конституцією. Через те можна ділити держави на два розбори: 1) держави конституційні і 2) держави неконституційні.

Теперішні конституційні держави колись, давнїйше, не були конституційними; теперішні неконституційні держави стоять на дорозі до того, що зроблять ся конституційними. Через те називаємо державу неконституційну — державою старого порядку або просто старо свіцькою державою, а державу конституційну — державою нового порядку.

К. К.

На Боевий Фонд в Галичині

зложили:

I) На руки ред. „Свободи":

1) З Олифант, Па., По 1 дол: Петро Мацїйовский, Марія Ціпцюра. Разом 2 дол.

2) З Савт Чікаго, Ілл. на хрестинах у Петра Демковича, зложили гості на руки Юрка Бурдяка $5.25. Жертвували: Петро Демкович 1 дол., Іван Нїсевич 55 ц. Макар Гнатусько 50 ц. по 25 цнт.: Юрко Бурдяк, Ілько Сорока, Дмитро Нїсевич, Йосиф Сорока, Михайло Дороцкий, Микола Угрин, Андрій Корчинский, Дмитро Гонковский, Йосиф Угрин, Іван Демкович, Андрій Нїсевич 20 цнт. По 10 цент.: Іван Мельник, Йосиф Дорош, Ілько Коземич, Йосиф Дороцкий, Іван Ґбур; Микола Ганковский 5 цнт.

4) З Скрентон, Па. Гриць Налисник 50 цнт.

3) З Сифтон, Ман. Канада. для радик. партії: Мартин Мардинюк, 1 дол.; по 25 ц. Микола Ковцун, Павло Сопель, Василь Пуляк; Яків Стандрик 10 цнт. Разом $1.80

Разом 9.55
Попередно 467.50

Сума 477.05

Редакція „Свободи", Svoboda, Box 353, Scranton, Pa.

СПРАВЫ „СОЮЗА“.

Головный Урядъ „Р. Н. С.“ на роки 1904—1906.

Головный предсѣдатель } КОНСТ. КИРЧОВЪ, 140 Essex Str. Jersey City, N. J.

Головный секретарь } С. ЯДЛОВСКІЙ Box 76, Jersey City, N.J.

Головный касіеръ } АЛЕК. ШАРШОНЪ, 524 Pine & Franklin St. Shamokin, Pa.

Ихъ заступники:

Мѣсто-предсѣдатель.........С. Митренко OLYPHANT, PA.

Заст. секретаря ....Иос. Кульчицкій BALTIMORE, Md.

Заст. касіера ....А. Янковичь MC ADOO, PA.

Радні:

А. Валевскій..............St. Louis, Mo.
А. Семаницкій..............Trauger, Pa.
С. Кобанъ..................Olyphant, Pa.
Ал. Сорока.................Plymouth, Pa.
Иванъ Парилякъ........Terryville, Conn.
Ив. Сенько...................Jessup, Pa

Ихъ заступники:

Ив. Посипанко............Mc Adoo, Pa
Ник. Домбровскій...........Eleanor, Pa.

Контрольна комісія:

О. А. Улицкій............Ansonia, Conn.
Мих. Турвовскій.......McKees Rocks, Pa.
Ив. Воргачь.............Mt. Carmel, Pa.

Головный орґанізаторъ:

о. Н. Подгорецкій Box 543, South Fork, Pa

Вступайте до Союза!

„Союзъ“ — одинока руско народна організація въ Америцѣ.

Принимае членовъ вôдъ 1 року до 45 лѣтъ житя.

Вступне пôсля лѣтъ.

Мѣсячне вôдъ 25 до 70 центôвъ на мѣсяць.

СОЮЗЪ ПЛАТИТЬ:

Посмертне за мужа $600.00,
Посмертне за жѣнку $300.00,
Посмертне за дѣти вôдъ 15.00 до $300.00,
Въ разѣ утраты: а) обохъ очей нôгъ або рукъ $600.00,
б) одной руки або ноги $200.00,
в) одного ока $100.00,
Сли отець родины въ шпитали божевôльныхъ, Союзъ платить що року родинѣ $100.00.

Хто хоче вступити до Союза мусить вписатись также до братства, яке належить до Союза.

Важне

для П. П. Секретарѣвъ Р. Н. Союза.

Повѣдомляю разъ на все, що всѣ грошѣ належачі до касы Р. Н. Союза посылае ся такъ: на money-order-ахъ або чекахъ выписуе ся имя Alex Sharshon, Shamokin, Pa. Дальше такъ выписаный money order або чекъ не посылае ся до Голов. Касіера, але вразъ зъ выказами до Голов. Секретара. Головный секретарь опôсля вôдсылае ихъ до Голов. Касіера.

С. Ядловскій,
Голов. Секретарь.

Ч. 819. **КВІТЪ** $300.00

на триста доларôвъ, котри п. Федоръ Смôльницкій отримавъ яко посмертну запомогу по женѣ Евѣ зъ Головнои Касы Руского Народного Союза въ Америцѣ.

Chisholm, Minn. дня 28 Мая 1906.

Федоръ Смôльницкій.

Свѣдки { Лукачь Фесичь, Петро Цуґанъ.

Вôдъ мѣсцевого Уряду Руского Народного Союза въ Америцѣ. Вôддѣлъ (число) 37.

Петро Курочка, предс.,
Илько Лазоришакъ, секр.

Ч. 825. **КВІТЪ** $110.07

на сто десять доларôвъ 07 центôвъ, котрі мѣсцевый Урядъ вôддѣлъ 22 отримавъ за похор. кошта по Петрѣ Драґанѣ зъ Головнои Касы Руского Народного Союза въ Америцѣ.

Manown, Pa. дня 4 Юнія 1906.

Свѣдки { Антонъ Френчко, Гавріилъ Шуркала.

Вôдъ мѣсцевого Уряду Руского Народного Союза въ Америцѣ. Вôддѣль (число) 22.

Иванъ Бусинь, предс.,
Лукачь Иванчишинъ секр.

Ч. 832. **КВІТЪ** $100.00

на сто доларôвъ, котрі п. Иванъ Тхôръ отримавъ яко надзвычайну запомогу за утрату ока зъ Головнои Касы Руского Нзродного Союза въ Америцѣ.

Lansford, Pa. дня ....1906.

Иванъ Тхôръ

Свѣдки { Мих. Стропковскій, Сидоръ Скарлошъ,

Вôдъ мѣсцевого Уряду Руского Народного Союза въ Америцѣ. Вôддѣлъ (число)

Иванъ Поляньскій, пред.
Михаилъ Терепанъ, секр

Рухъ

въ вôддѣлахъ Р. Н. С.

Повѣдомлене.

Увѣдомляємо всѣхъ Русинôвъ зъ околиць Ню-Йорскихъ, що Тов. „Запорожска Січ“ вôдд. 117 Р. Н. Союза, буде принимати новыхъ членôвъ въ мѣсяцю Червню безъ вступного, а до Союза пôсля статутôвъ. Дорогі братя, руска роботники! Вôдзиваємо ся до Васъ щирими словами и просимо Васъ щобысьте вступили до нашого Товариства. Се не велика оплата, бо лише 30 цнт. мѣсячного а за тыхъ 30 цнт. въ часѣ слабости дôстає членъ три дол. бенефіту тыжнево. Мітинґи у насъ вôдбуваютъ ся въ трету суботу по першôмъ кождого мѣсяця въ 46 Ave. A.

КОМІТЕТЪ.

Братство

св. Андрея в Лорейн, Огайо, буде принимати до Братства нових членів за половину вступного в місяцю Юнію і Юлїю с. р. Хто єще неналежить до Братства то най приступить тепер, поки час, бо нїхто не знає де кого біда чекає.

Наші мітинґі відбувають ся по першім в першу неділю о другій годинї по полудни в Гали на 104 Charl St.

А. Русенко, секретар.

Братство

сьв. Володимира в Ню-Йорку відділ 108 „Р. Н. Союза“ приймає через два місяцї — Червень і Липень — нових членів без вступного.

Дорогі Братя Русини! Хто ще з вас, в Ню-Йорку не належить до жадного брацтва, нехай прийде до нас а ми приймемо його як рідного брата. Оплата не велика — 35 центів місячно, та за ті гроші дістанете, кождий, єсли захоруєте 5 долярів що тижня запомоги і доктора. Братя Русини! не жалуйте тих пару центів на місяць, бо як чоловік здоров і робить, то що значить для него тих пару центів? Таж нераз богато піде на дурницї, а нїхто не може знати, що єго чекає. Тож не кажіть, дорогі братя, „що ще маю час“ і не відкладайте се на пізнїйше, а вступайте зараз численно до Братства і „Союза“. В єдности сила! Мітинґи відбувають ся кождого місяця перед першим в суботу, на Евеню А. під числом 46 в Гармонїя Гали. межи 3 а 4 улицями в Ню-Йорку.

О. Довганюк, предс.
Я. Корнаш, секр.
А. Ширимета, касієр.

Повідомляю

всїх членів брацтва св. Михаїла Арх. відд. 80 Р. Н. Союза, що річний мітинґ Брацтва відбуде ся в неділю, 17. юнїя 1906. На тім мітинґу буде ся складати справоздане старого Уряду і вибирати новий Уряд. Хто з членів не явить ся на мітинґу заплатить 1 доляра кари.

За уряд Брацтва:

Василь Клованич, предс.
Мих. Криванич, секр.
Павел Красонік, касієр.

Оголошене.

Симъ даю до вѣдомости всѣмъ членамъ Брацтва Св. Іоана Кр. Вôдд. 121. Р. Н. Союза, що дня 3-го Юнія въ Недѣлю вôдбувъ ся рôчный мітинґъ, на котрôмъ обраховано касу и выбрано новый Урядъ: Выбрано: Предсѣд: Василь Дудчакъ; секретарь, Иванъ Зѣмяньскій; касієрь, Іван Гудакъ; мѣсто-предс. Иванъ Кишпѣрикъ; Заступникъ секр. Михаилъ Друкальскій; Заступникъ кас., Михаилъ Черемшакъ; Дозорцѣ касы: Онуфрій Мирянка, Григорій Новикмець, Контрольна комісія: Юрій Зупко, Михаилъ Шкурла. Дверникъ: Юрій Бачикъ.

Иванъ Зѣмяньскій,
224 Wodlland Str., Trenton, N. J.

Оголошене.

Сим подаємо до загальної відомости всім Русинам в окресности Smoke Run, Pa. що ваше нове Братство сьв. Георгія ч. 135. Р. Н. С. буде приймати нових членів до Братства без вступного через місяць **Юній.**

За уряд Братства ч. 135.

Осиф Керна, предс.,
Ант. Клим, секр.

Братство

Сьв. Арх. Михаїла, Р. Н. Союза відділ 105 в Wilmington, Del. буде принимати нових членів в Юнїю і Юлїю сего року **без вступного.** Мітинґи відбувають ся в гали на улици 7-ій під числом 823. Слїдуючі мітинґи відбудуть ся нинї дня 7-го Юнїя і 5-го Юлїя о 7 і пів год. веч. Просимо всїх,, що не належать до братства прийти на наш мітинґ.

Максим Іконик, предс.
Мих. Возьний, секр.,

Бачність!

Тов. Заокеаньска Украина відд. „Р. Н. Союза“, число 131. в North Buffalo, N. Y. скликує загальний річний мітинґ під ч. 124 Amherst на 17-го Червня. На порядку дневнім будуть слїдуючі справи: 1) Вибір нового уряду, 2) принятє нових членів, 3) справозданє старого уряду, 4) наради в справах політичних у старім краю, вибір комітету для збираня жертв на Боєвий Фонд в Галичинї.

Просимо всїх братів Русинів, щоб прийшли до нас на той мітинґ, бо будуть дуже важні справи обговорювані по мітинґу дотичачі кождого ту замешкалого Русина в Буфало.

Василь Борнарчук, предсїд.,
Іван Бурштин, секр. Союза,
Яремка Харитон, секр. Товариства,
Андр. Тригуб, касієр,

Оголошене.

Хто прійде до Wilmington, Del. а не знає де нашї люде, нехай вступить до руского готелю Семана Федорига. 517 E. 4-th St. Wilmington, Del. 23-26

Де є?

Хто хоче шукати своихъ краянôвъ черезъ нашу ґазету, мусить заплатити 25 центôвъ за кожде оголошене напередъ.

Пошукую свого брата Василя Солтися і сестри Юстини Солтис. Обоє походять з Галичини, з села Заве, повіту Сяніцкого. Перед чотирма роками був Василь в Гомстед, Па. а сестра Юстина в Алеґені, Па. Хто би про них знав, або они самі, зволять повідомити мене на адресу:

Mr. Soltys John,
Ohio Valley Bank,
Allegheny, Pa.

Потреба образків.

Просимо Русинів замешкалих в Сполучених Державах прислати нам образки руских:

1) домів,
2) бизнесів (сторів, готелїв і т. п.),
3) шкіл,
4) церков,
5) цминтарів,
6) хорів,
7) банд,
8) братских походів,
9) весіль,
10) похоронів,
11) людий при роботї на колії, по майнах, брехах, фабриках, і в загалї на роботах, в яких роблять наші люде,
12) фармерских забудовань, знарядів, худоби, елевейтрів, млинів, словом всего, що ілюстровало би житє Русинів в Сполучених Державах.

Русинів замешкалих в Канаді, Бразилії і на Гавайских островах просимо присилати нам також фотографії представляючі повисше списані річи.

До кождого образка треба додати коротенький опис того, що представляє.

Писати треба лише на одній сторонї паперу.

Прислані нам образки будемо друковати в „Читальни“, календари, а деякі і в „Свободї“, а коли збересь таких образків більша купка, буде можна надруковати руско-американьский альбум, се є книжку з образками з руско-американьского житя.

Образки треба висилати на адресу:

Svoboda,
Box 353, Scranton, Pa.

Складайте жертвы на Боєвый Фондъ въ Галичинѣ!

„Свѣтъ“ No 15 пише про „Найважнѣйшій Вопросъ“,

„который непремѣнно повиненъ бути розрѣшеный на грядущомъ соборѣ Руско-Американской Правос. Церкви...“— Сей вопрос є, вопрос фінансовий, як видно навіть зі слів самого автора Найважн. Вопроса.

Але автор зразу не хоче признати ся в тім; він, як оден з добре вишколених карманщиків, в перших девятьох стрічках робить злодійський підступ до кишенї „всѣхъ вѣрниковъ прав. церкви“ замовленем зубів ось як: „Найважнѣйшій Вопросъ...“, каже він, „не е вопросъ финансовый, якъ бувае на конвенціяхъ и якъ думаютъ декоторыи. Въ дѣлѣ устройства царствія Божія на землѣ гроши займаютъ саме остатне мѣсто. И мірянъ мы зовсѣмъ не для того кличемъ на соборъ, щобъ они только подумали, та и на себе розложили по сколько доляровъ для побольшения средствъ миссіи!“

А в слїдуючім же кроці уже запускає руку в кишеві. „Нема спору, що прійдется якіись якбы роскладки робити на всѣхъ вѣрниковъ прав. церкви.“

Хибаж це не злодійство?

Єсли ви, авторе, чесний чоловік, если би діло, на котре доконче потреба грошей, було чисте, — то відразу і отверто сказали би: дайте грошей.

Колиж сего не є ні за вами, ні за ділом.

А розважтеж самі, авторе „Найважнійш. вопроса“, за що вам і взагалї російській місиї належать гроші зі „всѣхъ вѣрниковъ правосл.“? Хиба за „тѣсную духовную связь между пастырями и пасомыми“, — котра доперва на Соборі,— як не брешете, — буде запроектована?

„Якъ и въ давнюю пору, коли Христосъ ходилъ по землѣ...“, (кажу словами автора стат.) „такъ и мы теперь не сознаемъ великого счастя...“, котре осягнули би ваші вірники, если би почали вимінювати свої трудові гроші на ваші неправджені обіцянки якоїсь „тѣсной духовной связи“.

За то всім видно, що се є ще оден спосіб з боку царославної місиї для обрабуваня своїх вірників і для обсужденя того способу і скликаєсь собор.

Чи подумаете ви на вашім-соборі що й гусий підскубають і овець стрижуть не що-дня?

Єслиж підскубають і стрижуть коли, то роблять з ними справедливу заміну, бо за піре і шерсть дають їм їду, помешкане, — за користь — користь. А ви за гроші даете вірникам тумана! Бо щож є ваша „тѣсная духовная связь“— як не безкінця ростяжиме, — відорване поняте, — як не туман.

Мало сего. Використовуючи всяко нарід, ви стали безробітними панами, котрим трудно обійти навіть гавзи своїх парохіян, (як признає ся автор Наважн. вопр.) а у себе „на приходскомъ домѣ“ не хочете поговорити з чоловіком (деж пан має говорити з „хлопом“), бо. кажете, він розносить пльотки по парохії; ви — царославні пани навіть коли їсьте хлїб і сіль за столом вашого парафіянина — відноситесь до него з погордою, бо сеж не мої, а ваші слова о „дикомъ способѣ задобрювання парохіянъ при помощи выпивки та закусокъ.“

„Подробно роздивитися вопросъ о печальныхъ не порозумѣніяхъ...“, о тім, щоби пароcлавні попи перопросили свій нарід за свої минувші гріхи перед ним і присягли на вірність народу і повинно би бути самою важною задачею предстоящого собора. „Если мы того достигнемъ то финансовый вопросъ розрѣшится самъ собою. Люди отъ щирого сердца складутъ свои жертвы“, за котрими ви так побиваєтесь.

Незалежний сьвященик,
Садковський.

Надіслане.

Образочок царославної місиї.

28 Мая в Вінніпеґськім Police Court і відбув ся суд по ділу православн. Буковинця з його душпастиром о. Січинським.

Поки не було тут царославної місиї, православні Русини не знали де є Police Court. Вони мали свою церкву, своїх православн. незалежних сьвящеників і всегда жили в згоді з ними і межи собою.

Принесло до Winnipeg еп. Тихона, побачив він своїм прозорливим оком, що православні буковинські овечки ходять тут нестрижені і недоені, а почиваюча на нім епископська благодать узріла великі здібности до підскубаня і стриженя в особі Січинського і викропив його раз-два на попа.

Сей сьвіжовиліплений попина довго блукав по пивницях і опстерсах з фляшкою оковити, — нерозлучною спутницею царославної місиї — нім удалось йому відговорити людей від незалежної церкви і збудувати царославну церкву. Була церква, але був і порядний довг. Церкву виставили на лїцитацію. Чимало грошей треба було, щоби спасти царославіє і його церкву. Кинув ся о. Січинський вдруге по пивницях і опстерсах просити о поміч і заклинав духа і тїло, що через оден рік зверне гроші, если хто тепер дасть їх.

Найшов ся І. Костинюк, котрий 100 дол. подарував на церкву, 400 дол. пожичив і спас церкву, а 55 д. дав Січинському, щоби спровадив павука до церкви.

Время йшло, а павука не було, о. Січинський божив ся і хрестив ся, що додав своїх (?) 5 дол. і післав гроші архиеп. Тихонови, а Тихон ніби то додасть своїх (?) і прийде не павук, а чудо-павук. Але павук не приходив. Знетерпеливлений Костинюк запитав листом архиеп. Тихона, на що дістав відповідь, що жадних гроший від Січинського не дістав і павука висилати недумає.

Коли Костинюк показав того листа Січинському в церкві, Січинський випхав його власноручно за двері і був би побив, як би не люди; на друге служене Січинський виголосив спеціяльну проповідь проти Костинюка, в котрій вжив чимало слів російських сидюх (що сидять з фляками), балагул і мишурисів, — а тим часом виробив, щоби Костинюк не мав права ходити до тої церкви.

До якогось часу Костинюк не знав, що ходити до церкви, на котру він видав власне всю свою працю,— йому заборонено і прийшов ще раз, щоби просити о. Січинського о звернене йому хоч 400 дол., що пожичив, — але на сей раз зістав викинений за двері уже не одним тілько Січинським, але і з помочию „соціялїста“ Юрка Панищука і навіть якоїсь — очевидно також належачої до місийного шкадрону — жидівки.

Костинюк і Січинський заскаржили оден другого до Court-у.

Назначили термін. Але Січинському доконче потрібно було виробити собі посьвідчене від Тихона, що вислав гроші на павук Тихонови; для сего упросив він і його адвокат відложити термін на тиждень.

Хоч Тихон ніколи і не бачив тих грошей, але щоби вратувати свою місию, вислав до тижня фальшивий телеграм.

Костинюк програв свою чисту справу на підставі того фальшивого телеграму, а також що пішов допоминати ся своїї праці до церкви, в котру вступ йому уже був заборонений, завдяки ласці його о. духовного. Всї сьвідки показували на користь Костинюка і на ганьбу Січинського.

Але і місия програла. Люди обурені, відступали від церкви і оден по другому упоминають ся своїх грошей.

Викриваеть ся, що не тілько Вінніпеґські, але й зібрані по кольонїях жертви, як приміром в Stuartburn більше 100 дол., Січинським вужиті на його забави.

Стережіть ся, люди, і не лїзьте добровільно в царське ярмо.

Наочний сьвідок.

Спростоване.

В 20-ім числї „Свободи“ була поміщена допись про О. Заклиньского з підписом: Н. Репетовский. Про то я хочу спростовати. що то всьо не є правдою. Правда, що О. Заклиньский перебував у нас на посвяченю цминтаря, але яку мав відправу, того я незнаю, бо на тій відправі я небув. Було також поміщено в „Свободї“ що О. З. взяв за посвячене цминтаря і за подорож тілько 15 дол. Се також не є правдою, бо за

подорож йому заплачено окремо, а лише за посвячене заплачено 15 дол. а що заплачено йому за подорож того я незнаю, бо я при рахунку небув, тож нехай Пан редактор не підписуе чужого імени.

Ник. Репетовский.

Прим. Редакції: Ми письма п. Н. Репетовского не знаемо, тож і немогли знати, чи допись підписана: Н. Репетовским, була ним самим написана, чи ким другим.

ДОПИСИ.

З Superior, Pa.

Дня 3-го Юнія на неділю св. Духа, зійшло ся кількох угорских Русинів, якби на гостину і почали забавляти ся при пиві та вісці, як то звичайно буває. Та тут при тій забаві зачали вадити ся і счинили бійку з ножами і покалічили ся. На телефонічний зазив приїхало двох скваєрів і забрали двох окровавлених „приятелів" і повезли до Іванової хати. Встид і ганьба! Оден з тих побитих Русинів зве ся Василь Ливак а другий Василь, а як на призвиско незнаю. Робота ту іде ненайгірше, бо робять кождий день. Народу е всілякого.

Іван Семенович.

З Southesk, Alta.

Наша місцевість віддалена від Медисон Гед на 80 миль на всхід.

Погода тепер добра. Робота зачала іти не зле при желізници, при укладаню нових шин. Денно платять $1.75. А на секції денно $1.45. Робить ся 10 годин денно. Борд платить ся денно 60 центів. Земля ту е червона, помішана з червоним піском, лісів нема жадних, ані патика, і фармерів також нема. Лише е ренчарі, що випасають худобу. Трава росте дуже мала, бо земля тверда. Вода е десь місцями, по ямах. З дикої зьвірини е кози і кажуть що е й борсуки і заяці.

Николай Ґавинчук.

Рестон, Ман., Канада.

У нас, в Рестон, робить 80 людий на Екстра Ґенку. Робили ми від Квітня аж до 22-го Мая, і того дня порадились ми, щоби застрайкувати і зажадати замість $1.50 — $1.75. І зараз на другий день не пішов нікто до роботи. Бас післав зараз телеґрам до суперітендента до Брандону і той мав приїхати вечер полагодитись з людьми. Тимчасом трен розвозив коло нас пісок до поправи дороги і хтось з того Ґенку отворив свич і трен як ішов назад, прийшов до того свичу і зараз кабуз вискочив і шість флет-карів зсунулось до ровів по обох сторонах треки. На кабузї на верху сидів оден бецман, щоби показувати сиґнали і він упав на землю і сильно потовк ся. Також і пять людий, що були в кабузї від кібля трохи потовкли ся. Нам той рек много поміг, бо зараз в вечер як приїхав з Брандону суперітендент полагодив людий і пристав на $1.75 від Червця. Але деякі люди таки не хотіли за ті гроші робити і на другий день сквітували ся щось коло 50 людий. При роботі зістало коло 30. Тепер нема звідки дістати людей, бо сего року в Канаді богато роботи і брак людей. Кажуть, що десь тими днями має приїхати з Сполучених Держав 200 Італіянів на роботу.

Петро Ковтун.

Всячина.

„ІНТЕЛІҐЕНЦІЯ" ПОЛЬСКИХ ШЛЯҐУНІВ НА УКРАІНЬСКИХ ЗЕМЛЯХ.

Звісною е загально глупа і безлична бундючність польскої шляхти в Галичині, задля котрої вона все приписуе собі право вести провід в культурнім розвою української части Галичини і заступати там інтереси не лише Поляків але і Русинів. Та бундючність не ограничае ся однак лише на шляхті польскій в Галичині, а далась вже пізнати і на Україні (в Росії). Там також при теперішних виборах до російской Государственної Думи голосили Поляки. що представництво інтересів України в тій Думі належить ся Полякам. Свої претенсиї опирае польска шляґунерия очивидно на застарілих привілеях, а також і на... „висшім" степени інтеліґенциї, якою вона має відзначати ся. Тоту „висшу інтеліценпию" польскої шляхти в Галичині знаемо ми добре, а от з дневника „Подолія" довідуемось, що й подільска та волиньска польска шляхта нічим не ріжнить ся від галицкої. Якийсь Константин Ніженцов так пише в згаданій часописи: „Як звісно, ценз інтеліґенциї поділено на три степені: низше, середне і висше образоване. Після того поділу збирано дати при укладаню списів виборців до державної Думи і Ради, причім в першім случаю дати збирано менше точно, а в другім случаю вимагано докладнійших інформаций. бо люде з низшим образованем по закону не мають права бути вибраними до „Государственного Совіта" (Ради.) Переглядаючи одні та другі викази дотично польских властителів більших посілостий, ми замітили цікаві подробиці так що-до умового рівня сеї кляси, як і що-до способів укритя убожества її інтеліґенциї. Показуе ся, що у виказах дотично Думи польскі дідичі, не маючи ніякого образованя, або одержавши лише т. зв. польске домове образоване, називали свій інтеліґенцийний ценз „середним" образованем, а ті, що скінчили ґімназию, заявили буцім то мають „висше", образоване. Колиж для уложеня виказів виборців, до „Государственного Совіта" вимагано точних дат де хто кінчив студиї, то викрило ся ціле шахрайство, і сей маневр дасть ся пояснити хиба тим. що польскі шляґуни утворили для себе нову класифікацию, після котрої низше образоване уходить за середне, середне за висше, а висше може за — височайше. Дальше студійоване виказів показало, що підчас коли „майже всі не польскі властителі більших посілостий на Поділю мають університетске образоване, то між їх польскими товаришами, що становлять велику більшість, рішучо переважае низше образоване, а висше образоване між польскими дідичами таке рідке, що кандидатами до „Государственного Совіта" та кляса на цілу ґубернію могла виставити — всего лише шіснайцять осіб, причім в цілий третині ґубернії, в чотирох уїздах — брацлавскім, могилівскім, летицівскім і литиньскім у Поляків не знайшло ся ні одної такої людини. Ясно — кінчить автор статї — що низький рівень інтеліґенцийного ценза між численною на Поділю клясою польских дідичів сильно обнижуе рівень її політичної зрілости і на будуче завдяки своїй виключности та ворожнечі до всего, що не польске, послужить для Поділя лиш чинником упадку, а не поступу і розвитку краю."

СИЛА ВОЛІ.

Як сильною волею і витревалою працею можна добити ся щастя і дійти до найвисших почестий, поучае нас жите бувшого президента Сполучених Держав північної Америки, Джемса Ґарфілда.

Ґарфілд походив з убогої хліборобскої родини. Его отець Авраам Ґарфілд мав маленьке господарство над Оранжевою рікою в державі Огайо, в північній части Сполучених Держав. Тут уродив ся Джемс 1831 р. Та незадовго потім, бо в півтора року, помер батько і цілий тягар вихованя маленького Джемса і ще трох старших сиріт упав на матір їх, Елїзу. Дуже бідувала нещасна мати, але коли підріс старший брат Джемсів, Там, стало їй вже лекше, бо він помагав їй в господарстві. Тоді було Джемсови допервa чотири роки і він почав ходити до школи.

Вже з малого був Джемс поважний і визначав ся незвичайними спосібностями. В школі учив ся найліпше з усїх і незабаром полюбили его учителї і всї товариші шкільні. Вже з малку почав Джемс помагати братови при господарстві, вивчив ся всїх господарских робіт та працював щиро і охочо. Кілька літ пізнійше Джемс мав ще більшу роботу, бо Там пішов на заробітки в ліси дрова рубати, а на него лишило ся майже ціле господарство. Коли Там, заробивши гроші став будувати хату, вивчив ся Джемс тесельства і се стало ему на пізнійше жите в великій пригоді. Єму було пятьнайцять літ, коли він наймив ся на роботу до фабрики поташу, але що там з ним зле поводились, то він покинув фабрику і пішов до одного свояка рубати дрова на сяжні. Там побачив він перший раз величезне озеро Ірі, а що давнійше начитав ся про море і оно єму подобало ся, то задумав тепер стати моряком і наймити ся на корабель за матроза. І дійсно, коли покінчив роботу у свояка і відніс зароблені гроші матери, вернув над озеро Ірі, та наймив ся за матроза. Але лише три місяці пробув на кораблї. Одного разу упав з корабля в воду, застудив ся так сильно і заболїв пропасницею, що мусів вертати до дому.

Коли подужав, намовила его мати, щоби пішов дальше до учительскої семинаyії. Джемс послухав і з двома свояками записав ся до семинарії. Тяжко приходило ся тепер жити Джемсови в чужім місті, але він не тратив відваги. Тесельске ремесло, котрого вивчив ся ще хлопцем, стало єму тепер в пригоді. В день ходив до школи, а ранком і вечерами робив у одного столяря за челядника. Вчив ся ночами. Таким способом удержував ся не лише сам, але ще й прискладував гроший, та посилав матери. В часї, коли не було науки в семинарії, помагав матери при господарстві, або учителював по селах. Так провів Джемс Ґарфілд три роки в семинарії; коли прийшов іспит, зробив его з загальним відзначенем. Се було в 1850 р. Тепер за порадою знакомих і учителів поступив Ґарфілд до висшої ґімназії, а що не мав з чого жити, став при тій же ґімназії сторожем; в вільних від науки годинах рубав дрова, носив воду, замітав подвіре і кляси, та дзвонив, а ночами учив ся. Однако незабаром учителї пізнали его спосібности, полюбили его за взірцеве поведене та зробили его наставником над другими учениками. По трох літах скінчив Ґарфілд висшу ґімназію і перейшов на університет, де також тесельскою роботою заробляв на свое удержане. В роцї 1856 скінчив університет, а з тим покінчили ся і его тяжкі роки. Єго покликано на учителя до тої самої ґімназії, де колись був сторожем, а незадовго потім постановлено его там директором. Кілька літ пізнійше вибухла в Сполучених Державах домашна війна. Ходило о те, що правительство Сполучених Держав знесло невільництво і приказало увільнити всїх Неґрів-невільників, що їх уживано там до робіт в поли. Одна часть Сполучених Держав не хотіла на се пристати і розпочала війну. Ґарфілд стояв по сторонї правительства і коли війна настала, вступив до війска, щоби віддати добрій справі свої услуги. В тій війнї визначив ся так славно, що по двох літах став ґенералом.

Та коли війна скінчила ся, повернув Ґарфілд назад до своеї школи і учителював дальше. Але за его заслуги вибрано его послом до ради державної і від тепер вже послував Ґарфілд 17 літ рік по роцї, аж поки не дійшов 1880 року до найвисшої почести в Спол. Державав; дня 2 падолиста 1880 року вибрано его президентом Сполучених Держав.

САМОХІД З ҐАРМАТОЮ.

Люди від давна роздумували над тим, як аби улекшити собі їзду, аби без великого кошту та труду можна обійти ся без коний. Насамперед придумали машини зелїзничі, котрі тепер по цілім сьвіті перевозять людий і всілякі товари за помочию пари. Від так придумали вози, що порушають ся за помочию електрики. Пізнійше видумано колїсцята, на котрих сїдае ся, як на коня, і порушае ся їх ногами. Се е т. зв. байсиклї, котрими їде ся скорше, нїж кіньми. Але ся їзда мучить. Тому придумали люди до них такі мотори, т. е машини, що за помочию бензини самі порушують колесами. Вкінци стали виробляти візки малі о 3 колесах (на 2 особи), ба і великі повози на 4 колесах (на 4 або і більше осіб), котрі порушують ся дуже скоро по кождій дорозї при помочи бензинового мотору. Се е т. зв. самоходи (або автомобілї). Скористало з сего російске правительство і казало собі в одній французкій фабриці зробити самохід, котрий е цілий покритий сталевою бляхою (панциром) і може дуже скоро порушатись по звичайних дорогах. В середині е мала гармата котру можна на всї сторони звертати. З тої гармати можна дати на 1 мінуту 60 стрілів картачами, що несуть на 2 тисячі метрів далеко. Куля карабінова не годна пробити панциру сего самохода хочби і зблизька. Самохід сей може зробити на годину 45 кільометрів с. е 24 миль, і може їхати навіть під гору. Вага цілого самоходу виносить 3 тисячі кільоґрамів. Буде тепер царске правительство мати чим стріляти в хлопів та робітників.

СИЛА МУРАШОК.

Знаемо всї, що мурашки е то зьвірята дуже відважні, що не дають ся так легко знеохотити і нераз міг кождий пересьвідчити ся, як мурашка двигае на собі тягар значно більший від неї самої. Один американьский природник спостеріг раз саранчу, яка бачило ся — ходила, не рушаючи ногами. Він приглянув ся близше сему дивному явищу і пересьвідчив ся, що саранча нежива але її тягне мурашка. Мурашка була дуже мала, а саранча незвичайно велика. Природник зважив їх. Мурашка важила 3 міліґрами а саранча 180 міліґрамів. Отже мурашка двигала тягар 60 разів більший від тягару своего тїла. Як бачимо, сила мурашок справді незвичайна.

ЛЕГКИЙ ЗАРОБОК.

В одній анґлійскій часописи було раз таке оголошене: Хто пришле нам доляра, того навчимо, в який спосіб може легко заробити 25 долярів на день. Під оголошенем було подане імя „компанії". І що думаете? Многі люди писали листи до сеї „компанії" і посилали їх враз з долярами. „Компанія" ховала гроші до кишені а їм відписувала так: Пов. Пане! Дайте оголошене до ґазет таке, як маемо ми, а коли знайдете кождого дня 25 дурнві, що вам повірять, то заробите що дня в легкий спосіб 25 долярів. Люди діставши такі листи, ховали їх мовчки до кишені і кляли компанію, котра тимчасом далї робила інтереси.

МІСІОНАР КОРОЛЕМ ЛЮДОІДІВ.

Перед 11 роками приїхав до острова Нової Ґвінеї коло Австралії (на полудне від Япану, а на південний схід від Китаю) евангелицкий місіонар, В. Е. Бромайло і почав ширити християньску віру між одним з тамошних племен Папуанців, котрі е людоїдами. Був він перед тим місіонаром на островах Фіджі і знав, як поводити ся з дикунами. Якось в кілька тижнїв по его приїзді занедужав тяжко кацик племени, себто король по нашому. Місіонар, розуміючись троха на ліках, вилічив его з недуги, за що діждав ся великих почестий. Вдячний королик приняв его до племени і зачислив до своеї родини. Тепер вже гаразд жило ся місіонарови, та на тім ще не конець его кариери. Королик так полюбив свого спасителя, що іменував его своїм наслїдником. В кілька лїт опісля той королик помер, а місіонар засїв на его престолї. Так отже о. Бромайло е нині місіонарем а рівночасно і начальником диких Папуанців.

ПЕС ПОМІЧНИКОМ ЗЛОДІІВ.

В Парижи, головнім містї Франциї, появляла ся від довшого часу в великих склепах якась елеґанцка панї в широкій загортці і з песиком на руках і казала собі показувати ріжні дорогі річи та торгувала їх. Звичайно, коли вона відходила, то чогось з тих річий бракувало. Стали отже на ню пильно уважати і переконали ся, що еї песик був так научений, що на даний знак своеї панї хапав зі стола яку дорогу річ, і ховав її під широку загортку тої панї.

Съ 1 го января 1906 года въ г. Каменцѣ Подольскомъ выходитъ ежедневная газета

„Подолія“

кромѣ дней послѣ воскресеній и праздниковъ. Цѣна газеты за годъ съ пересылкой и доставкой 12 руб.

Программа гаветы:

1. Правительственныя распоряженія. Распоряженія Св. Синода. Распоряженія мѣстнаго Начальства.
2. Передовыя статьи по современнымъ вопросамъ.
3. Статіи, касающіяся наукъ (исторіи, археологіи, этнографіи, статистики и др.), образованія, искуствъ, сельскаго ховяйства, прикладныхъ внаній и др.
4. Общія внутреннія известія.
5. Хроника мѣстной общественной и епархіальной жизни.
6. Иностранныя извѣстія.
7. Судебная хроника.
8. Телеграммы.
9. Корреспонденціи ивъ Подольской губерніи и др. мѣстностей.
10. Письма священниковъ и др. лицъ по разнымъ вопросамъ, входящимъ въ программу газеты.
11. Обозрѣніе повременной печати свѣтской и духовной.
12. Отвывы о выходящихъ книгахъ свѣтскихъ и духовныхъ (библіографія).
13. Разныя извѣстія (смѣсь).
14. Отвѣты Редакціи (почтовый ящикъ).
15. Справочный отдѣлъ.
16. Объявленія.

Адресъ: 23 25

Городъ Каменецъ-Подольскъ, редакція зазеты „ПОДОДІЯ“. Редакторъ С. Дрожевый.

ЖЕЛІЗНИЦЯ ЛОРЕЛ ЛАЙН

Трени відходять зі Скрентон в будні від 1-ої до 6 ої рано що година, і від 6 рано до 12 в ночи що 20 мінут. В Неділю відходить трен від 1-ої рано до 7 що година, в від 7 рано до 12-ої в ночи що 20 минут. Від 3.20 до 6.40 пополудни трени ходять що 10 мінут. До Вилксбері іде трен всего 41 мінут а експресовий, що відходить зі Скрентон (крім Неділь) о 6.36, 8.16 і 10.36 рано а 2.16, 4.36 пополудни їде лиш 33 мінути. Наші кари їдуть до Нейоґъ Парку і Піттерсборґ. Ми перевозимо також пакунки.

B. F. WYLY, Jr. traffic manager
Scranton Pa.,

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ ГОТЕЛЬ

Д. ГОЛОДА

38 Green str., JERSEY CITY, N. J.

Кождый Русинъ маючій яку небудь потребу въ Ню Йорку, чи въ околици, повиненъ вступити до того готелю, бо тутъ дѣстане найздоровшѣ и найтаншѣ напитки всякого рода и пораду, де найлучше купити шифкарту.

Выробляв брапки, машлѣ, шапки, годинаки, хоругвы, уніформы.

Цѣнникъ и проспекты высылаемъ даромъ.

Можете писати до насъ по руски, словеньски або польски.

B. H. Morgan, 13 N. Main str SHENANDOAH, PA

Даремні Фарми!

6-

Хочеш довідатись про край де уряд дає новим поселенцям найгарнїйшу вемлю зовсїм даром, про край де 100.000 Русинам тепер добре поводить ся.

Великий Канадийский Цівнічний Захід.

Сли`так, то не занедбай післати малу суму, бо лишь $1 як річну предплату на одиноку руску часопись в Канадї, часопись яка що тижня переповнена фактами про поступ сего краю, особливо між Русинами там поселеними.

Руско-Англїйский і Англїйско-Руский Тлумач. Книжка, яку кождий Русин повинен мати. Вчіть ся скоро по англїйски. Написана і надрукована так, щоб заспокоїти жаданя Русинів в Америцї і Канадї. Много помічних і поучаючих віддїлів. Цїна $1.50.

Канадийский Фармер
P. O. Box 82, Winnipeg, Can.

SOCIALISM is the coming issue in politics. You may be for it or against it, but in either case you need to understand it, and so you need to read

The International Socialist Review

Ask your newsdealer for it or send 30 cents for a three month's subscription and a copy of Socialism and Farmers. No free copies.

CHARLES H. KERR & COMPANY, Publishers
56 FIFTH AVENUE, CHICAGO

Кождый Русинъ повиненъ мати

Историю Руси

Кто пришле 1 дол. получитъ „Историю Руси“ и Календарь.

Адреса: D. Saley 19
901 Stratford Ave.,
Bridgeport, Conn.

Годинка на цїле житє $5.95

Правдивий 14 к. **Золотом повнений** а не позолочуваний годинник стемпльований в серединї „14 к ґарантований на 20 лїт“. Виглядає як щиро золотий годинник але є сильнїйший, гарно ґравірований або простий з нікле-вим Американьским осердком, камінцями, волосом і білим емалїйованим ціферблятом; можете єго дістати в якій небудь величинї: мужеский нумер 18 або 16 і жіночий, нумер 6 або 0. Висилаєм експресом C. O. D. і позваляємо єго оглядати перед заплаченем. Сли переконаєш ся, що се найлїпший годинник за сї гроші, заплати агентови $5.95 і кошти експресу. Гарний ланцушок додаєм **даром**, а хто пришле вперед гроші, дістане гарне золоте перо або золотий ланцушок і хрест **даром** і заощадить кошти експресу. Не бій ся: ми стоїмо за се, що говоримо. Той сам годинник з осередком Elgin о $2.00 більше. Пиши виразно що хочеш. Jul

CROWN JEWELRY CO.
Dept 1-6, 163 E. Randolph St., Chicago, Ill.

Діямантовий Електричний Хрест

24

званий також Крестом Волта, винайдений кілька літ тому в Австрії.

Лїчить Руматизм мускулів і ставів, Невральґію, Нервозність, Ослабленє, Безсонницю, Гістерію, Паралїж, Трясенє, Апоплексію, Падачку, Танець сьв. Віта, Битє Серця, Біль Голови і всї хороби нервової системи. Дїланє сего Хреста слїдує вже по кількох годинах, хоч часом треба ждати кілька день. Пришліть нам доляра почтовим або експресовим моніордером, а вишлемо вам оден **Електричний Діямантовий Хрест** або шість за 5 дол.

Й. Бел, з Штутґард, Арк. пише: — Я мав болї роками і лїкар нї патентовані лїки не помагали. Тепер я зовсїм здоров завдяки Електричному Хрестови.

Панове: Посилаєм Вам $5.00 на 6 Діямантових Хрестів. Той що Ви післали, лїчить наче чудом. — Сестри Бенедиктинки, 2824 Dauphin St. New Orleans, La

Адрес:
Diamond Electric Cross Co. Dept. 60
306 Milwaukee Ave. Chicago, Ill.

Перший Польский і Руский

Банк в Блек Рак.

Посилка гроший до всїх частий сьвіта, скоро безпечно і по найнисшій цїні.

Принимає гроші в депозити.

Шифкарти на всї лїнії до краю і з краю.

F. S. Trudnowski,

952 Grand Str., Cor. Amherst Str, N. BUFFALO, NY.
—i—
RIDGE ROAD, WEST SENECA, N. Y. 31

ФАРМИ! ФАРМИ! ФАРМИ!

Загалом кождий питає: Що буде дальше? Чи піде робота? А може буде страйк? Нїхто не може на се певно відповісти. Чи знаєте де не потрібуєте бояти ся страйку? — На фармі. На фармі не маєте „боса“, нїхто вам не розказує, анї з роботи Вас не нажене.

Я вам поможу, стати независимим. Купіть собі фарму. За моїм посередництвом можете собі купити фарму в стейтах Вірджінія, Норт Каролайна і Алабама. Добра земля, воздух і вода. Родить ся пшениця, жито, овес, кукурудза, тютюн, виноград, бандурки і всяка зеленина.

А все можете добре продати і за готові гроші. — Пишіть на адрес:

JOHN JELINEK,
14- 1116 PINE ALLEY, BRADDOCK, PA.

Напишіть десьте прочитали се оголошенє.

Сливовиця — Виска

MORRIS FORST & CO.

COR. SECOND AVE. & SMITHFIELD ST., PITTSBURG, PA.

Нас знають в цілій Америці, що ми продаєм лїпшу виску за ту саму ціну як хтонебудь другий в Америці.

Платимо експрес від замовлень висше $5.00 на всхід до Ню Йорку і на захід до Чікаго. На дальші віддаленя опускаєм 10 прц. на оплату експресу або фрейту.

Враз з замовленем посилайте ґотівку в реджистрованім листї або почтовий переказ до Morris Forst & Co., Cor. Second Ave. & Smithfield Str., Pittsburg. Pa.

Пишіть по приватний цінник. Всї мови.

MORRIS FORST & CO. 18-
Cor. Second Ave. & Smithfield Str, Pittsburg, Pa

Вина — Торноль

ЮРІЙ ХИЛЯКЪ,

Агентъ Р. Народного Дому въ Олифантъ, Па. и на околицяхъ.

Банковый Бизнесъ

Офисъ Адвокатскій

Банковый Бизнесъ.

Тутъ можете послати свои грошѣ безпечно а оплата дуже тана.

Также продаю шифкарты на всѣ лініи за ту саму цѣну, що и головнѣ компаніи.

Хто хоче дати вѣдложити грошѣ, чи лише на часъ або на процентъ, або въ старѣмъ краю въ Банку на процентъ, або хоче позичити грошей на добру заруку, най удасть ся до мене.

Офисъ Адвокатскій.

Хто бы хотѣвъ продати або купити собѣ фармы тутъ, або дѣмъ въ старѣмъ краю продати або купити ґрунтъ, увѣльнити ся вѣдъ контролѣ вѣйсковои, вѣдъ екзицирки або асентерунку, най прийде до мого офису або менѣ напише.

Грошѣ посылайте на money order або Bank Draft на адресу:

GEO. CHYLAK
5- BOX 368, OLYPHANT, PA.

Въ **ГОТЕЛЮ ХИЛЯКА** найдете всегда свѣже, зимне циво, імпортованѣ вина и цигара першои клясы.

До Польских Робітників.

Сли хочеш бути власним паном, забезпечити собі і своїй родинї житє і удержанє на старість і єсли хочеш добре мати ся і бути вдоволеним, а твої дїти щоб були здорові і щасливі, то покинь закурені фабрики, зрадливі копальнї і переповнені міста а посели ся в **Польскій Кольонії в околици Тори, Познаня і Люблина** в середнім Висконсин, де мешкає тисяч польских фармерів що купили від нас землю, доробили ся в кількох лїтах і днесь є заможні, щасливі і не думають ввідтам унїкати. як се мусять робити ті, що купили землї в Вашинґтонї, Ореґон, Мизурі або на полудни притаджені там фальшивими обіцянками і оголошеня.

Кольонїзацийна Комісія З. Н. П. лично оглянула наші кольонії і землї а прийшовши до заключеня, що суть добрі і відповідні для Кольонізації, поручає їх всім краянам. Нема потреби захвалювати наші землї, бо достаточним доказом є те, що сотки польских фармерів найшли у нас добробут і будучність і самі магуть се посьвідчити. Землї продаю на легку сплату якої жадна инша компанія не може дати. Спішіть ся з закупном заки найлїпші землї не зістануть розібрані. Пишіть по описи, мапи і інформації сейчас до властителя,

M. DURSKI & CO.
Dep. 11 285 Armitage Ave., cor. Robey Str., Chicago, Ill. 19-

---

Л. Корибский

Канцелярія Адвокатска

33 Broadway, New York, N. Y.

Бюро Адвокатске провадить всякі справи судові, цивільні і карні. Вирабляє повновласти, завіщаня, контракти купна і продажи, даровизни, скрипти довжні, цесії. Справи спадкові і поданя гіпотечні, вирабляє позички гіпотечні і сплату довгів. Посередничить при продажи майна в краю.

Бюро Нотаріяльне займає ся леґалїзацією всїх правних документів.

Справи Військові, як подане о увільнене від контролї і вправ, о асентерунок в Америцї залагоджує моя Канцелярія військова.

13—

ЧИТАЙТЕ!

Списъ книжокъ, якѣ продаємо:

* Америка	15 ц.
* Ангелъ та пустельникъ и т. и.	15 ц.
Біблія Велика	2 дол.
Борба клясъ и чому робѣтники орґанізують ся	15 ц.
Весела книжочка зъ образками	30 ц.
* Грѣхи міліонерѣвъ и т. п. С. 7	15 ц.
Дещо зъ історіи православной місіи въ Америцѣ	10 ц.
Дещо про звѣрята	30 ц.
* Двѣ левады и т. п. С. 5	15 ц.
* Дорога любови, то Божа дорога С. 6	15 ц.
* Еміґрант	15 ц.
Жовнѣръ	10 ц.
Журавлѣ	15 ц.
Житє Исуса Христа	1.50 дол.
* Житє, зарѣбки, орґанізаціи и т. п. въ Спол. Державахъ	15 ц.
Зубъ за зубъ	10 ц.
* Казки про Жидів	15 ц.
Историія Руси въ образками	10 ц.
Капіталъ и праця	15 ц.
* Книжка Рахункова	50 ц.
* Календарь	25 ц.
Марія	10 ц.
* Многострадальный народъ, оглядъ історіи украиньского народу	20 ц.
* Наверненый Грѣшникъ	20 ц.
Народный рухъ австро-угорскихъ Русинѣвъ	15 ц.
Новый Завѣтъ	4 дол.
Образки и загадки	10 ц.
Оповѣданя	15 ц.
Оповѣданя про заздрыхъ богѣвъ	10 ц.
Про вѣдступникѣвъ вѣдъ рос. православія	10 ц.
* Про нутро землѣ	25 ц.
Подземнѣ скарбы	25 ц.
Покуса	10 ц.
Псалтырь	1 дол.
Розмова Поляка, зъ Русиномъ	10 ц.
Руско англійскій словарецъ	20 ц.
* Релігійнѣ вѣрованя старинныхъ народѣвъ	20 ц.
Смерть	10 ц.
* Стародавнѣ казки та оповѣданя	15 ц.
* Степовѣ люде	15 ц.
* Страйкъ	20 ц.
Тарасъ Шевченко	15 ц.
Гимко Гаврилюкъ	15 ц.
Унія въ Америцѣ	20 ц.
* Хто зъ чого жів	15 ц.
* Якѣ то є люде на земли, зъ 20 образками	50 ц.
* Якъ мужикъ ходивъ до царя правды шукати	15 ц.

Золоте перо Celtric 1.00 дол. Золоте перо Sanford 2.00 дол.

Атлясъ цѣлого свѣта, англійскій, 105 мапъ, надъ 300 сторѣнъ, подає имена и людность 40.000 мѣстъ цѣлого свѣта 1 дол.

Мапа Сполученыхъ Державъ и цѣлого свѣта 4 стопы широка а 6 стѣпъ довга (иншѣ продають по 5 дол.) у насъ лишь 2 дол.

Адресъ треба всегда выписати англійскими буквами и то дуже выразно.

Адресуйте:

Svoboda, Box 353, Scranton, Pa.

Новый Завѣтъ

Господа Нашого Исуса Христа въ языцѣ церковнословеньскѣмъ зъ переводомъ на языкъ народно-рускій зъ поясненями; О. А. Бачиньского, за одобренемъ и благословенемъ Митрополита. Сторѣнъ 992.

Цѣна 4 доляры.

Псалтырь

въ языцѣ церковно-словеньскѣмъ зъ переводомъ на языкъ народно-рускій, зъ поясненями; о. А. Бачиньского; за одобренемъ Митрополита. Сторѣнъ 286.

Цѣна 1 дол.

Обѣ книжки разомъ 4.50 дол.

Замовленя вразъ зъ грѣшми посилати на адресу:
SVOBODA, Box 353, Scranton, Pa.

Чи чули Вы, що „Свобода“ посилає грошѣ до краю?

Чомужь посилаєте все ще грошѣ черезъ чужихъ?

Хто пѣшле до краю черезъ „Свободу“ не менче 50 долярѣвъ наразъ, той дѣстане въ дарунку гарный календарь.

Адресъ:

SVOBODA, BOX 353, SCRANTON, PA.

Оденъ зъ найбѣльшихъ броварѣвъ въ Америцѣ.

ВАРИТЬ ПИВО НА КРАЕВЫЙ СПОСѢБЪ, БЕЗЪ ВСЯКИХЪ ПРИМѢШОКЪ.

Хто лишь разъ покоштує сего пива, то иншого вже не хоче пити.	Голова вѣдъ него нѣколи не болить, бо есть здорове и поживне.

НЕ ТРЕБА ЄГО ЗЪ РЕШТОЮ ХВАЛИТИ, БО ДОБРЕ САМО ЗА СЕБЕ ГОВОРИТЬ.

E. ROBINSON'S SONS,

LAGER BEER BREWERY,
435 to 455 N. 7-th Str.
SCRANTON, PA.

Telephone calls: GENERAL OFFICE 2333.
NIGHT CALL 4854.